OLAY yaratacak belgeler

BİNLERCE MEMURLA İLGİLİ ATAMA VE SÜRGÜN LİSTELERİNİ YAYINLAMAYA BAŞLIYORUZ

YARIN: AP ÜSKÜDAR İLÇESİNİN 107 MEMURLA İLGİLİ LİSTESİ

Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZAR 11 Mayıs 1980

10 LİRA

Askeri Yargıtay: "Birden fazla olmadıkça 'yasaklanmış yayın' bulundurmak suç değildir"

Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcısı: "Sıkıyönetim matbuat bulundurulmasını yasaklayamaz"

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliği: "Yargıtay Genel Kurulunun bu konuda açık kararı var"

Yargıtay kararları ve Sıkıyönetim yetkililerinin açıklamaları:

"Yasaklanmış" da olsa evden kitap toplanamaz

■ Yetkililerin açıklamalarına ve mahkeme kararlarına rağmen yurttaşlar hâlâ evinde "Yasaklanmış kitap bulundurduğu" gerekçesiyle kanunsuz olarak gözaltına alınmaya devam ediliyor.

HABER MERKEZİ

EMNİYET kuvvetleri "yasaklanmış kitap" bulundurdukları iddiasıyla evleri basarak vatandaşları gözaltına almaya devam ediyor. Ülkemizin dört bir yanında güvenlik kuvvetleri yaptıkları arama ve ev baskınlarında "yasaklandığını" sandıkları kitap ve yayınları çuvallara doldurup, kitap sahiplerini günlerce gözaltında tuttuktan sonra savcılıklara yolluyorlar.

DİYARBAKIR ASKERİ SAVCISI: "SIKIYÖNETİM MATBUAT BULUNDURULMASINI YASAKLAYAMAZ"

Evlerinden gecenin karanlığında kitaplarıyla birlikte toplananlar, kısa zamanda serbest bırakılıyorlar. Yargıtayın kitap toplanmasıyla ilgili verdiği birçok karar, "Birden fazla olmadıkça hiç bir yayını bulundurmanın suç olmadığını ve toplanamayacağını" belirtiyor. Sıkıyönetim savcıları ve adli müşavirlikleri de yaptıkları açıklamalarda kitap toplamaktan yana

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Jandarmanın vurduğu genç kız toprağa verildi

ADANA (ÖZEL)

YÜKSEK Teknik Öğretmen Okulu öğrencisi Serap Şimşek'in cenazesi Adana'da yapılan törenle toprağa verildi.

Törene Şimşek'in akrabaları, arkadaşları, Adana Belediye Başkanı Selahattin Çolak, Belediye Başkan Vekili Bedii Kılıç, Belediye Zabıta Müdürü ile 500'ün üzerinde yurttaş katıldı.

Törene katılmak üzere Adana'ya gelen Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğrencileri Serap Şimşek'in jandarma kurşunuyla can verdiğini hatırlatarak sorumluların cezalandırılmasını istediler. Öğrenciler okulun bahçesinde bulunan Atatürk büstüne yerden insan boyundaki yükseklikte saplanan mermilerin olaydan kısa bir süre sonra alçıyla kapatıldığını, büstün incelenmesi halinde bu durumun görüleceğini belirttiler. Öğrenciler ateş emri veren jandarma onbaşısının MHP'lilerin denetimindeki bir okuldan geldiğini be-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

"Sahi, bir de Cumhurbaşkanlığı seçimi vardı"

Nafile turlar, Cumhurbaşkanlığı seçimini unutturdu

* İlk günler gazetelerin manşette verdiği seçimi, TRT bile artık son haberlerde veriyor.

* AP grubunda yönetime karşı tepki artıyor.

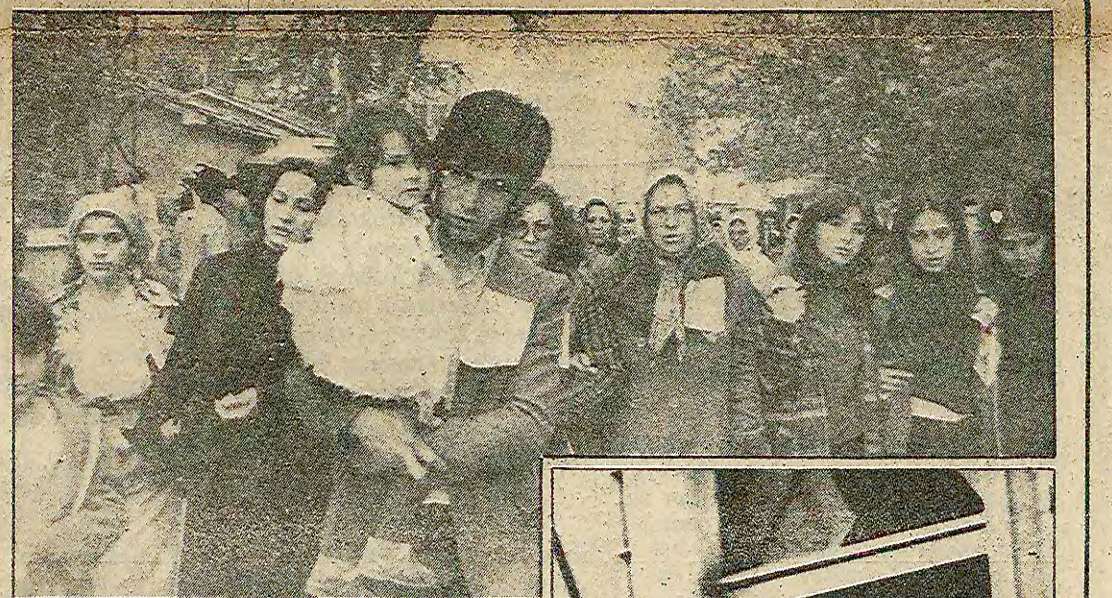
ANKARA (ÖZEL)

50 gündür ve 66 turdur hiç bir sonuç vermeksizin süren Cumhurbaşkanlığı seçimi sonunda kamuoyunda bile unutuldu. İlk günler gazetelerin sürekli manşetlerini işgal eden seçim haberleri, şimdi artık "Sahi, bir de Cumhurbaşkanlığı seçimi vardı" dedirtecek kadar unutulan, ancak gazetelerin devam sayfasındaki tek sutunluk haberlere inen, TRT'nin bile gece son haberlerde verdiği bir konu haline geldi.

Buna rağmen, henüz bu sorunun çözümü yolunda hiç bir hareket görülmüyor. Seçilemeyecekleri artık kesinlikle anlaşılmış olan AP adayı Saadettin Bilgiç ve CHP adayı Muhsin Batur üzerinde ısrar eden iki parti, sorunu çözmek üzere bir araya gelmeye istekli görünmüyorlar.

Ancak AP ve CHP Genel

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

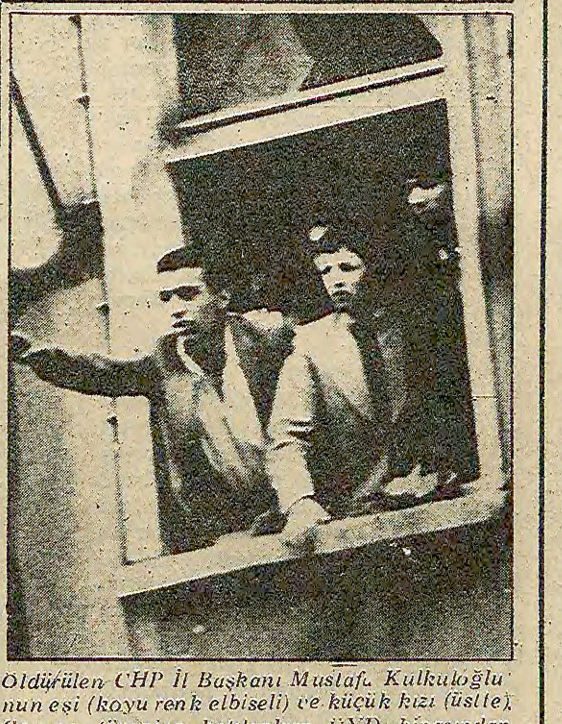
Komandolar Kulkuloğlu'nun cenazesine de saldırdı

KAYSERİ (ÖZEL)

KAYSERİ CHP İl Başkanı Avukat Mustafa Kulkuloğlu'nun cenaze töreni sırasında ÜYD binasında toplanan komandolar bina önünden geçen cenaze kortejine taş atarak saldırıda bulundular.

Küfür ve kışkırtıcı sözler de savuran komandoların bu saldırısı üzerine, jandarma komando bölüğü, ÜYD binası önünde önlem alarak komandoların saldırısını engelledi.

Büyük bir anti-faşist gösteri olan cenaze törenine katılan 20 bini aşkın Kayserili daha sonra herhangi bir olayla karşılaşmadan dağıldı.

Öldürülen CHP İl Başkanı Mustafa Kulkuloğlu'nun eşi (koyu renk elbiseli) ve küçük kızı (üstte). Cenaze törenine katılanlara ÜYD binasından taş atan komandolar

(Fotoğraflar: Hamdullah YANIK)

THY'de anlaşma sağlandı

* 83 gündür uçmayan THY uçaklarının bakımdan sonra seferlere başlaması bekleniyor.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK Hava Yollarında 83 gündür devam eden grev toplusözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanması üzerinde sona erdi.

Son günlerde taraflar arasında sürdürülen yoğun görüşmelerden sonra, dün Hava-İş Sendikası ile TÜTİS arasında bir protokol imzalandı.

Grev dolayısıyla 83 gündür uçmayan THY uçaklarının gerekli bakımı yapıldıktan sonra

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Osmanlı Bankası işvereni 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olduğunu kabul etti

ANKARA (ÖZEL)

SOSYAL-İş Sendikası ile Osmanlı Bankası arasında 3. dönem toplusözleşmesi imzalandı. Toplusözleşmede işçilerin ücretlerinde birinci yıl 10 bin, ikinci yıl 10 bin olmak üzere, toplam 20 bin lira artış sağlandı. Toplusözleşmede ayrıca 1 Mayıs işçi bayramı kabul edilerek, çalışanlara 10 bin lira İşçi Bayramı ikramiyesi verilmesi kararlaştırıldı.

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

SDP: "TEP'in kapatılması demokrasi için yeni bir tehlikedir"

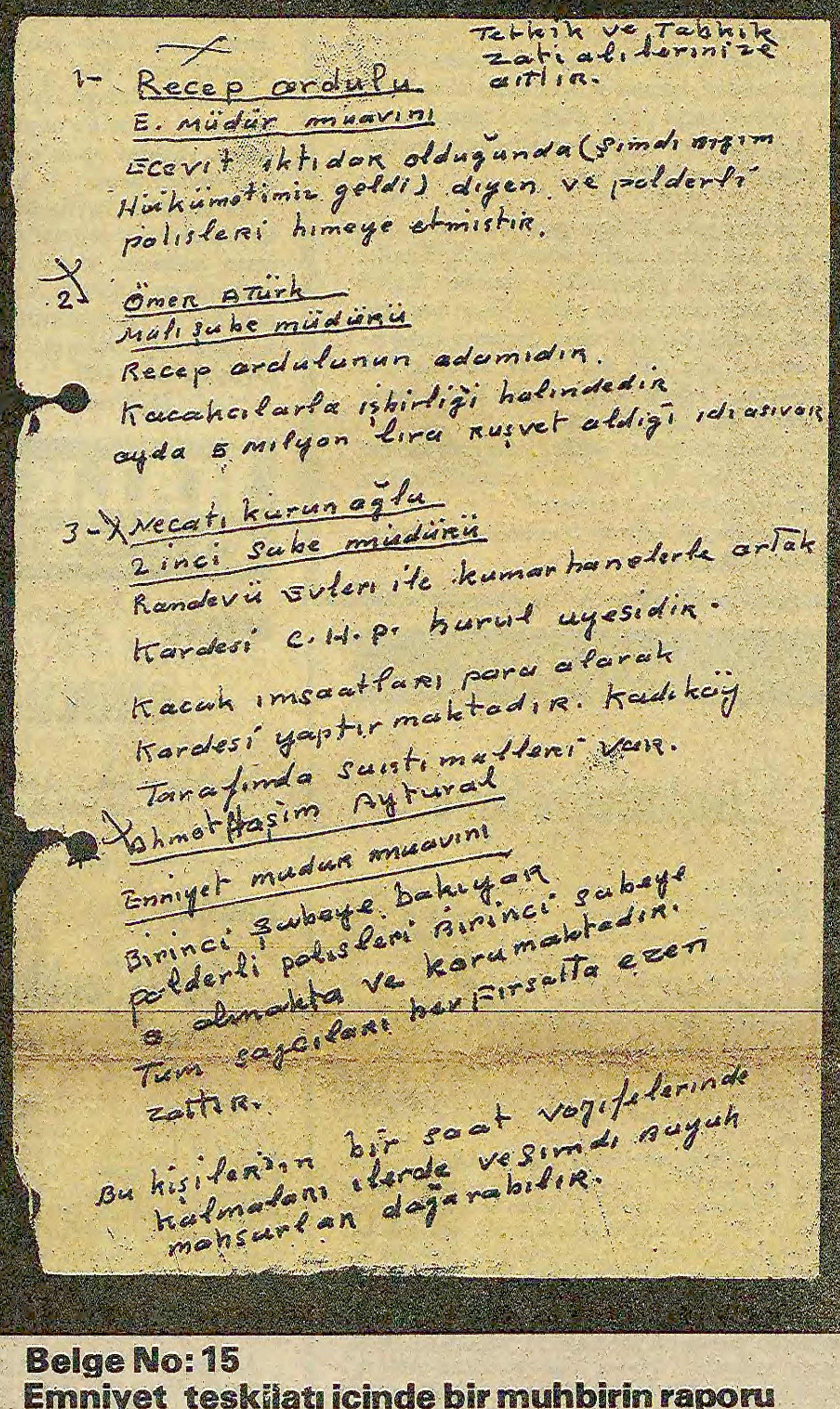
ANKARA (ÖZEL)

SOSYALİST Devrim Partisi Genel Sekreter Yardımcısı Nuri Çetin, TEP'in kapatılmasına karşı çıkarak, şu açıklamayı yaptı:

"TEP'in kapatılmasının sol üstündeki devlet terörünün alabildiğine yoğunlaştığı bir döneme rastlamış olması dikkat çekicidir. Yıllardır Siyasi Partiler Yasasına aykırı eylemleri çeşitli belge ve ifadelerle ortaya konan MHP hâlâ kapatılmamış bir partidir. Başbakan daha birkaç gün önce MHP militanlarını kasdederek devlet kuvvetlerine yardımcı olduğunu iddia eden silahlı grupların varlığından söz etmiştir. TEP'in programında yer alan bir hüküm karşısında titiz davranan Cumhuriyet Başsavcılığı MHP hakkında yıllardır öne sürülen iddiaların hiç biri için aynı titizliği göstermemiştir.

"TEP'in kapatılmasında Anayasanın 57. maddesinin bu biçimde yorumlanmış olması Anayasada yer alan özgürlüklerin siyasi partilerce kullanılamayacağı ve kullanıldığında kapatılabileceği anlamını taşır. Bu ise demokrasimiz için yeni bir tehlikedir."

Partizanlık belgelerini yayınlamaya devam ediyoruz

Tetkik ve Tahkik zatıalilerinize aittir.

1- Recep Ordulu
E. Müdür muavini
Ecevit iktidar olduğunda (şimdi bizim Hükümetimiz geldi) diyen ve polderli polisleri himaye etmiştir.

2 Ömer Atürk
Mali şube müdürü
Recep ordulunun adamıdır.
Kaçakçılarla işbirliği halindedir
ayda 5 milyon lira rüşvet aldığı iddiasıvar

3- Necati Kurunoğlu
2inci şube müdürü
Randevü evleri ile kumarhanelerle ortak
Kardeşi C.H.P. kurul üyesidir.
Kaçak inşaatları para alarak
Kardeşi yaptırmaktadır. Kadıköy
Tarafında suistimalleri var.

Ahmet Haşim Aytural
Emniyet müdür muavini
Birinci şubeye bakıyor
polderli polisleri birinci şubeye
alınmakta ve korumaktadır.
Tüm saygıları her fırsatta ezen
zattır.

Bu kişilerin bir saat vazifelerinde kalmaları ilerde ve şimdi büyük mahsurlar doğurabilir.

Belge No: 15
Emniyet teşkilatı içinde bir muhbirin raporu

Emniyet teşkilatı içinde görevlendirilmiş bir muhbir, Emniyet Müdür Muavini Recep Ordulu, Mali Şube Müdürü, Ömer Atürk 2. Şube Müdürü Necati Kurunoğlu, ve Emniyet Müdür Muavini Ahmet Haşim Aytural hakkında AP İstanbul İl Başkanı Hüsamettin Cindoruk'a gönderdiği raporunda, "Bu kişilerin bir saat vazifelerinde kalmaları, ilerde ve şimdi büyük mahsurlar doğurabilir" diyor.

AP, polisleri muhbirliğe zorluyor

■ İstanbul AP Basın ve Halkla İlişkiler Başkanı Kazım Avdan, Başbakana gönderdiği yazıda; "Parti teşkilatlarına, delegelere, mahalle temsilcilerine özel görevler verilmeli, kişilerin eğilimleri, davranışları mutlaka tespit etmelidir" diyor.

İSTANBUL (ÖZEL)

AP azınlık hükümeti işbaşına geçer geçmez devlet kurumları içindeki muhbirlerini de harekete geçirdi. Buna bağlı olarak, tüm memur ve amirler hakkında hazırlanan raporlar, parti teşkilatları kanalı ile AP Genel Merkezine ve ilgili bakanlıklara ulaştırıldı.

Devlet kurumları içindeki AP'li muhbirler kanalı ile verilen raporlar bir üst kademe parti teşkilatı başkanının incelemesine sunuluyor.

Bu bilgiler ise ilçe ve il teşkilatlarında toparlanıp değerlendiriliyor. İl idare kurullarının bazı üyeleri tarafından son şekli verildikten sonra il başkanının onayı ile sürgün, terfi, ya da cezalandırma istemleri gerçekleştirilmek üzere ilgili bakanlıklara gönderiliyor.

İstanbul Emniyet Teşkilatı içindeki bir AP'li muhbirin İl Başkanı Hüsamettin Cindoruk'a gönderdiği el yazısı ile yazılmış

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

AP Üsküdar İlçe Başkanı Beşir Avcı:

«Bu, parti içi mücadelede hazırlanmış bir komplodur»

■ Süleymancılara ve Nurculara karşı mücadele verdiğini söyleyen Üsküdar İlçe Başkanı, AP antetli belgenin ve imzanın kendisine ait olduğunu kabul etti.

İSTANBUL (ÖZEL)

AP Üsküdar İlçe Başkanı Beşir Avcı, AP'nın partizanlığı konusunda gazetemizde yayınlanan belgelerle ilgili olarak, "Bu parti içi mücadelede hazırlanmış bir komplodur" dedi ve kendisinin Süleymancılara ve Nurculara karşı mücadele verdiğini söyledi. Avcı, 5 Mayıs tarihli gazetemizde çıkan AP Üsküdar ilçesine ait antetli kağıtların ve yazının kendisine ait olduğunu, ancak diğer listelerle bir ilgisinin bulunmadığını da açıklamasına ekledi.

AP Üsküdar İlçe Başkanı Beşir Avcı, şimdilik yayınımızı izlemeyi uygun bulduğunu, daha geniş açıklamaları ilerde yapacağını belirterek, şöyle konuştu:

"Yayınınızdan, bunun parti için mücadelede hazırlanmış bir komplo olduğu kanaatine vardım. Ben parti için de Süleymancılara ve Nurculara karşı mücadele veriyorum. Sırf bu yüzden ilçemizi feshettiler ve bir yıl içinde iki kere kongre yapmak zorunda kaldık. Ancak bu kongreleri yine biz kazandık. Yayınladığınız belgeler ve listelerle ilgili olarak söyleyeceğim şu: AP antetli kağıttaki yazı ve imza bana ait. Ancak alt taraftaki listelerin bizim ilçeyle bir ilgisi yok. Ben esas olarak büyük kellelerle ilgilenirim. Esas büyük bürokrat kadrolar önemlidir benim için. Bunların görevden alınması için girişimlerim oldu ve bu benim en tabii hakkımdır."

Aydınlıkta
SİNA ÇILADIR

Pazar sohbeti

OKURLAR belki bilmezler, THY grevi bütün gazetelerin olduğu gibi Aydınlık'ın da dağıtımını etkiledi. Şu sıralar Aydınlık bütün Türkiye'ye otobüs ve kamyonlarla taşınıyor. Bu yüzden Aydınlık'ın bütün servisleri zamanla yarış halindeler. Gün oluyor, bir cıgara içimi zaman, diyelim ki on dakika, aranıpta bulunamayan Hint kumaşına dönüyor.

Gazete böylesine sıkışık günler geçirirken, bizim zaten üç gün önceden hazırlanan ikinci sayfamız paşa keyfi içinde olacak değil a! Bizim sayfa bin sefer sıkışık... Ben köşe yazılarının üç gün önceden istendiğini söyleyeyim de, siz gerisini çıkarın artık...

Tuzu-kuru "milliyetçi" bir gazetenin fıkra yazarını anımsıyorum. Geçenlerde şöyle yazıyordu hazret: 'Bizim Babıali'de öyle yazarlar vardır ki, aktüaliteyi bir yıl gecikmeyle izlerler!..'

Olabilir. Ama yine de "Aktüaliteyi bir yıl gecikmeyle izleyenler", örneğin zamanlarına esaslı bir kafa-kol çeken THY grevinin karşısında değillerdir; hiç değilse biz böyleyiz. Biz, "aktüaliteyi bir yıl gecikmeyle izlemeyi" emekçilerin haklı davalarının başarısı için seve seve sineye çekiyoruz. İşte bu kadar!...

***

Ama elbette, konu açısından gecikmeli yazılarla okur karşısına çıkmak ayrı şey, zaman zaman köşeyi boş bırakmak ayrı.... Köşemizin "özür"lü çıktığı günler için bize yöneltilen eleştirilerin haklı olduğunu kısaca vurgulayalım. Bundan böyle "özür"lü boşluklara meydan vermemek için karar aldık arkadaşlarla. Bu yazıyı, geçen pazar günü sabahın köründe almamızın nedeni bu... 1 Mayıs günü apar-topar İstanbul'a yetişip birkaç yazı yedeklememizin nedeni de bu...

***

1 Mayıs deyince aklıma geldi. 1 Mayıs günü İstanbul'u mutlaka görmek gerekirdi. Ben kendi adıma, adım başı kolları havaya dikip aranmaktan, kimlik göstermekten usandım. Kartal dolaylarında yirmiye yakın tankı görüp çığlığı basan beş yaşlarındaki bebeye hak verdim. Bebenin anası gözlerini kırpıştırarak; 'Korkma yavrum" mu diyordu? "Asker amcalar bizi anarşistlerden koruyorlar...." Bebe, kıvırcık saçlı başını anasının kucağına bırakıverdi. Hâlâ hıçkırıyordu...

1980 yılının beş yaşındaki bebesi, ikibin yıllarında kırmızı karanfillerin uçuştuğu 1 Mayıslar yaşar mı dersiniz? Tanksız, topsuz, kavgasız-dövüşsüz pırıl pırıl 1 Mayıslar?

Neden olmasın! Güzelim ülkemizde Demirellerin, Türkeşlerin sürgit borusu ötecek değil a!...

düşünce dünyası

"VUR EMRİ" ANAYASAYA AYKIRIDIR

Aden Betil
Avukat

DEMOKRATİK ve ileri hukuk anlayışında ölüm cezasının insan haysiyeti ile bağdaşmadığı, kaldırılması gerektiği savunulurken "vur emri" uygulamasında kişilerin sorgusuz sualsiz öldürülmesi, antidemokratik ve ilkel hukuk anlayışından kaynaklanmaktadır.

Kişinin yaşama hakkının ortadan kaldırılması demek olan, ölüm cezasını verme yetkisi yargı organlarına aittir. Ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verme yetkisi ise Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. (Anayasa Md.64). "Vur emri" yargı organlarının ve TBMM'nin yetkilerini emri istenen kişilere vermektedir. "Vur emri"ni almış olan kişi bir anda karşısındaki zanlıyı yargılayacak ve onu öldürüp öldürmemeğe karar verecektir. Bu anlayışa ancak ilkel ve anti-demokratik hukuk düzenlerinde yer verilmektedir. Böyle bir uygulama, kaynağını yasadan almış olsa bile hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmaz. "Vur emri"nin kaynaklandığı yasalar, Anayasaya ve taraf olduğumuz insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalara aykırıdır. Yasaların temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamayacağı Anayasa hükmüdür. (Anayasa Md. 11/2)

"Vur emri"nin kaynaklandığı yasalar, 2559 Sayılı "Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu (Md.16), 1481 Sayılı "Asayişe Müessir Fiillerin Önlenmesi Hakkındaki Kanun", 1402 Sayılı "Sıkıyönetim Kanunu" (Md. 4) dur. Bu yasaların "Vur emri" ile ilgili hükümleri Anayasaya aykırıdır. Bilindiği gibi yasalar Anayasaya aykırı olamaz. (Anayasa Md.8)

"Vur emri" ile ilgili yasa hükümleri yukarıda belirttiğimiz Anayasa hükümlerinden başka "Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına dayanan demokratik ve sosyal bir hukuk devletidir" hükmünü getiren Anayasanın 2. maddesine, "Hiç bir kimse veya organ, kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz" hükmünü getiren 4/3. Maddesine "Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır" diyen 7. Maddesine "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlerine sahiptir" diyen ve temel hakların devlet eliyle korunacağını hükme bağlayan 10. Maddesine "Herkes yaşama hakkına sahiptir. Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanamaz. İnsan haysiyeti ile bağdaşmayan ceza konulamaz" diyerek kişi dokunulmazlığını hükme bağlayan 14. Maddesine ve kişi güvenliğini hükme bağlayan 30. Maddesine açıkça aykırıdır.

Anayasaya pek çok yerinden darbe vuran "vur emri"nin yaptığı tahribatlar uygulamada da görülmektedir. "Vur emri" uygulamasından şimdiye kadar anarşi değil, masum vatandaşlar zarar görmüştür. Bir çok masum vatandaş hayatını kaybetmiştir. Hatta yabancı ülkelerin vatandaşları da zarar görmektedir. Bir Fransız turisti "dur" ihtarını anlayamamış ve öldürülmüştür.

Yaşama hakkının alındıktan sonra iadesi olanağı olmadığından, "vur emri" uygulamasının hatalarından geri dönmek ve hatayı düzeltmek de mümkün değildir. Zarar görenlerin tazminat hakları tabii ki vardır. Fakat şüphesiz insan hayatını karşılayacak hiç bir değer yoktur.

Sağdaki ve soldaki terörist akımlar "vur emri"ni meşru gösterebilecek zemin yaratmışlardır. Halk anarşiden o derece nefret etmiştir ki hakkında "vur emri" çıkarılanlar liste halinde yayınlandığında, bunun anti-demokratik yönüne karşı çıkılacağına, "neden onun-bunun da adı yok" tartışması ön plana geçmiştir. Oysa böyle düşünen masum vatandaşın, kendisinin de hatanın "vur emri"ne hedef olabileceği aklına gelmemiştir.

Vatandaşın hakları ve hürriyetleri ortadan kaldırılarak anarşi önlenemez. Tam tersine anarşi bundan yararlanır. Kökline kaynağına inilmedikçe bu kaynak kurutulmadıkça, anarşinin önlenemediğini görüyoruz. Bu tür anti-demokratik tedbirlerden anarşi değil halk zarar görmektedir.

Devlet suçluyu ve suç zanlısını yakalama hakkına sahiptir. Fakat yakalama tedbirleri ne kadar etkin olursa olsun, demokratik hukukla bağdaşmalı, herşeyden önce insani olmalı ve masum kişilerin can güvenliğini dikkate almalıdır. Yakalama tedbirleri bir zaaf gösterisi, paniğe kapılma şeklinde olmamalıdır. Devletin elinde çok geniş hukuki imkanlar vardır. Yakalama konusunda elindeki demokratik hukuk kurallarından yararlanarak sonuca varması mümkündür. Paniğe kapılma, zaaf gösterisinde bulunma ve ilkele dönme yakalamayı başarılı kılamaz.

"Vur emri" uygulaması ile yasama ve yargı organlarının yetkileri yürütmeye verilmektedir. Bu Anayasanın benimsediği "kuvvetler ayrılığı" prensibine aykırıdır. "Vur emri" ile Anayasanın pek çok maddesinin yok sayılmasının ve yürütmenin yetkilerinin kişinin yaşama hakkının elinden alınmasına dek arttırılmasının içinde bulunduğumuz döneme rastlaması bir tesadüf değildir. Bu dönem 1961 Anayasasına karşı olduğunu söyleyen Başbakanın dönemidir. Bu dönem Anayasanın değiştirilmesi için toplantılar düzenlenen dönemdir. Ve bu dönem TBMM'nin varlığına karşı olanlarınyürütmenin yetkilerinin son derece arttırılmasını isteyenlerin seslerini yükseltebildiği bir dönemdir.

Demokratik hukuk devleti ilkelerinin son derece zedelendiği böyle dönemlerden, demokrasinin zaferi ile çıkıldığını ülkemizin tarihi göstermiştir. Sorumlular bunu görmeli ve demokratik hukuk devleti ilkelerine dönmelidirler.

demokrat gözüyle
lütfü oflaz

Tuzlayın da kokuşmasın!

"Kürtçülük" yaptığı gerekçesiyle Türkiye Emekçi Partisini kapatırsın...
"Türkçülük" yapan bir partiye ise hiç dokunmazsın...
Bu nasıl demokrasi?
Tuzlayın da kokuşmasın bari!

● ● ● ● ●

İki milliyetten halkın yaşadığı ülkemizde "Ana dili Türkçe olmayanlara kendi dillerinde eğitim sağlanmasını istedi" diye Emekçi Partisinin kapatılmasını kaygıyla karşılıyoruz.

Ülkemizde yeniden açılan siyasi parti kapatma çığırına bakıp, şunları düşünüyoruz.

MHP, alenen "Türkçülük" yapar... Yıllardır 3 Mayısı "Türkçüler Günü" olarak kutlar...

Dahası, "Türkçü İntikam Tugayı", "Esir Türkleri Kurtarma Ordusu" adlı örgütleri kurup, ülkeyi kana bular...

Şu halde "Kürtçülük" yapıyor gerekçesiyle Emekçi Partisi kapatılıyor da, niçin "Türkçülük" yapan ve ülkeyi kana bulayan MHP'nin kılına dokunulmuyor?

Acaba Anayasa Mahkemesi bu konuda ne düşünüyor?

Anayasa Mahkemesinin ne düşündüğünü bırakalım da, CHP Genel Sekreterinin dediklerine bakalım. Mustafa Üstündağ'a bakılırsa, CHP iktidara geldiğinde MHP hakkında gerekli işlemi yapacakmış...

Yaptıklarının hesabını MHP'den soracakmış...

Atma Üstündağ din kardeşiz! Biz sizin iktidarda olduğunuz zamanları da biliriz.

22 aylık iktidarınız zamanında, MHP, K.Maraş halkını, Abdi İpekçi gibi yazarları, bilim adamlarını, aydınları katlederken siz nerdeydiniz?

"Ey CHP, hadi ne duruyorsun MHP'yi kapatsana" denildiğinde "Biz savcı değiliz" diyen siz değil miydiniz?

Buna karşılık bizde size şöyle dememiş miydik: "Savcı değilseniz, davacı da mı değilsiniz?"

İktidardayken MHP'den davacı olmadınız, hesap sormadınız...

Şimdi Kayseri İl Başkanınız MHP'liler tarafından öldürülünce, celallenmeye başladınız.

Sahi Kayseri'de neler oluyor?
İşte 1 Mayıs günü TİKP İl Merkezi Vali tarafından sudan gerekçelerle aratılıyor... TİKP'liler gözaltına alınıyor, bir kısmına da işkence yapılıyor.

Yine aynı Vali hedef gösteriyor ve CHP İl Başkanı MHP'lilerce katlediliyor.

Ama Vali bey hâlâ koltuğunda oturuyor.

"Vali iktidarın, iktidar Valinin kimi ne karışır?"

Böyle iktidara, böyle Vali ne de güzel yaraşır!

HALKIMIZA RAPOR

Güçlükler ve basın

Basın işlevini yitirdi mi? Son zamlardan sonra gazete satışlarında ortaya çıkan düşme ve basın yayın dünyasının içine düştüğü buhran bu soruyu gündeme getirdi. Bir büyük gazete el değiştirip en büyük sermaye çevresinin eline geçerken, 57. yılını doldurmakla övünen Cumhuriyetimizle yaşıt bir gazetenin ise kaderi tartışılıyor. Türkiye'nin en büyük üç gazetesinden birisi okur kaybının önüne geçmek için giriştiği "hazır giyimciliğe" rağmen sarsıntıyı atlatabilmiş değil. Bu arada bazı büyük gazeteler ise alışılmış basın faaliyetine yenilikler getirme yollarını arıyorlar. Ancak bu konuda da ortaya konabilmiş bir fikir henüz yok. TV'nin yayılması, habercilik açısından basını güç durumda bıraktı.

Son zamlardan sonra Türkiye'de beş büyük gazetenin okur sayısında yaklaşık 750 binlik bir kaybın ortaya çıkması düşündürücüdür. Hem de Türkiye'nin derin çalkantılar içinde bulunduğu bir dönemde.... Bu olay henüz gazete denen olgunun halkın hayatında örneğin ekmek gibi vazgeçilmez bir nitelik kazanmadığını göstermektedir. Bu olay ülkemizdeki kültür geriliğine, vs. bağlanabilir. Ama sorunu başlıbaşına bu şekilde ele almak ve kabahatı okurda aramak yeterli değildir. Bizce sorunun esası da değildir. Şurası bir gerçektir ki, bugüne kadar basın okur desteğinin yanısıra, "lotarya" denilen ikramiyeler, bir ölçüde araba eşya ticareti, devlet sübvansiyonu ve özel reklamlarla ayakta kalmıştır. Ancak son gelişmeler artık bu yolun da kapandığını göstermektedir.

Türkiye'de basına ihtiyaç vardır. Ancak basın da bu ihtiyaca cevap verebildiği ölçüde "vazgeçilmez" olabilir. Şu halde ihtiyaç nedir? Türkiye toplumunun birçok sorunları vardır ve ülkemizde derin bir buhran yaşanmaktadır. Örneğin bir anarşi sorunu vardır. Basın açısından düşünüldüğünde sadece anarşi olaylarını vermek yeterli değildir. Anarşiden şikayetçi olmak da yetmez. Toplumun büyük kesimi zaten anarşiden şikayetçidir. Anarşiyi unutturmak yolunu tutmak da çıkar yol değildir. Çünkü anarşi bir gerçektir. İhtiyaç anarşi karşısında tutum almaktır. Ancak "anarşiye karşıyız" demek de tutum almak anlamına gelmiyor ve kimseyi de ikna etmiyor. Anarşiye karşı tutum demek bizzat anarşiye karşı mücadele etmek demektir. Anarşinin kaynaklarının üzerine cesaretle gitmek demektir. Bu açıdan basın organlarının durumuna bakalım. Bir kısmı sadece olayları vermekle yetinmektedir. Bir kısmı MHP'nin hamisi durumundadır. Bir kısmı ise solculuk adına girişilen macera ve Rusya'nın kışkırtmalarına gözlerini kapatmıştır. Bu konuda basın organlarının cinayet odaklarının üzerine giden, kendi çabalarıyla toplumumuzun bu sorununun çözülmesine yardımcı olan hangi çabaları olmuştur?

Aydınlık bir kontrgerilla yayını yapmıştır. Toplumumuzun çok önemli bir sorununa cesaretle neşter atmıştır. Diğer basın organlarının aldığı tutum tam bir sessizlik olmuştur. Anarşide bir dönüm noktası olan K. Maraş olayları olmuştur. Aydınlık katliamı bütün boyutlarıyla ortaya çıkarmıştır. Diğer basın organları olayın ağırlığıyla orantılı bir tutum alabilmişler midir? Bir MHP gerçeği vardır. Aydınlık, tehditlere aldırmadan bu gerçeğin üzerine yürümüştür. Diğer basın organları anarşi olaylarında uzun süre MHP adını bile yazmaktan çekinmişlerdir. Apocular, çıkmıştır, Rusya'nın kışkırtmaları çıkmıştır. Basın ne yapmıştır? Aydınlık "soldaki 49 grubu" kamuoyuna tanıtma çabasına girmiş ve bu yayını haksız olarak durdurulmus. basın organları susmuştur.

Sorun, basının aynı zamanda kendi varlık sebebi olan özgürlükleri savunma meselesidir. Sorun ezilen halkı savunmaktır. Sorun Tarsus'ta 9 yurttaşın nasıl katledildiğini ortaya çıkarmaktır. Sorun bölgemizde çok büyük kargaşalığın beklediği günlerde Türkiye'nin önünü aydınlatabilmektir. Basın bunları yaptığı zaman toplumun da "vazgeçilmez" bir unsuru olacaktır. Lotaryacılık, tüccarlık devri son bulacaktır. Aksi halde basın organları tek tek büyük sermaye çevrelerinin pençesine düşecektir.Onların sesi olacak, ancak toplumumuzun sesi olmayacaktır.

Gazeteniz Aydınlık bu çok güç dönemi de yüzünün akıyla aşacaktır. Çünkü Aydınlık cesur gazetedir. Halkı, özgürlükleri ve Türkiye'yi sonuna kadar savunmaya kararlıdır. Karanlıklar Aydınlıktan korksun. Aydınlık Türkiye'nin basın tarihinde ilk defa büyük sermaye çevrelerine dayanmadan, reklam gelirinin son derece kısıtlı olmasına rağmen, lotaryacılık ve tüccarlık yolunu reddederek bir gazetenin Türkiye'de var olabileceğini ispatlamıştır. Sizlerle, okurlarıyla ispatlamıştır.

Aydınlık, yine toplumumuzun artık kangren haline gelmiş bir yarasına partizanlık sorununa eğilmiştir. Belgeleriyle, sorumlularının kendi imzalarını taşıyan ve kimsenin inkar edemeyeceği belgelerle. Tayin edilmek, sürülmek korkusu içinde olan memurlar yüreklerini ferah tutsunlar. Çıban patlamıştır. Partizanlık yayınımızı önümüzdeki günlerde de bütün boyutlarıyla sürdüreceğiz. Sürülen, kıyılan, kış günü oradan oraya atılan memurlarımızın haklarının sonuna kadar savunucusuyuz.

Aydınlık bugün orta büyüklükte bir gazetedir. Eksiklerimiz vardır. Yetersizliklerimiz vardır. Bunları biliyoruz. Okurlarımız da biliyor. Ama büyüyecektir. Çünkü halkın ve özgürlüklerin savunucusudur.

Bu inançla bütün okurlarımıza esenlik dileriz. Saygılarımızla

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

BİNGÖL Demirel'in atadığı müdür ve öğretmenler

OKULUMUZDA HUZURSUZLUK YARATTILAR

Okulumuz Genç Lisesinde, ikinci yarı yılın başlamasıyla birlikte huzursuzluk arttı. Bu huzursuzluğun nasıl olduğunu yetkililere bildirmek istiyoruz. Lisemiz, 1974'te açılmıştır. Açılışından 1979-80 öğretim yılına kadar öğrenim iyi sürmüştür.

Bu yılın ikinci döneminde üç yeni öğretmenin okulumuza gelmesiyle huzursuzluk başladı. Bu öğretmenler AP hükümetinin işbaşına geçmesiyle birlikte atandılar. Her üç öğretmen de 3 yıllık Eğitim Enstitüsünden yeni mezun olmuşlardır. Hâlâ stajyerlikleri kalkmamıştır. Buna rağmen aynı öğretmenlerden Mehmet Tartar müdür, Recai Albay müdür yardımcısı ve Zeynel Açmaz da idareci oldular.

Bu öğretmenler, başından beri okulumuzda huzursuzluk yaratmak istiyorlardı. Bu amaçla onlar, öğrencileri kamplara bölüp kışkırttılar. Okul müdürü Mehmet Tartar ve diğer idareciler, nurculuk maskesi altında MHP'ye militan yetiştirmeye başladılar.

Öğrencileri notla tehdit ederek, zorla öğrencileri medreseye götürmeye kalkıştılar. MHP'nin ilçemizde hiç bir örgütü veya derneği olmadığı için, öğrencileri medreseye götürüp, okulda yaratılacak olayları orada planladılar. Okul binasına her türlü suç aleti sokarak, kendi görüşlerinden olmayan öğrencilere baskı yapıyorlar. Müdür yardımcısı Recai Albay, okul koridorunda bağırarak "Ya biz bu okulu düzelteceğiz ya da kan dökeceğiz" demektedir.

Öğretmenlerin bu tutumu nedeniyle, artık her gün okulumuzda olay çıkmaya başladı. İdareye işi düşen öğrencilere baskı yapıyorlar ve dövüyorlar. Öte yandan kendi görüşlerinden olan öğrencilere bu idareciler tarafından sopa ve her türlü suç aleti verilmektedir. Okul müdürü Mehmet Tartar, kendi görüşünden olan öğrencilere "Siz olay çıkarın, polisler bizdendir. Size bir şey yapamazlar." demektedir. Bundan destek alan bazıları da devrimci fikirleri savunan öğrencilere karşı saldırıya geçiyorlar.

İdarecilerin bu kasıtlı tutumu nedeniyle, haksız olarak 5 devrimci öğrenci hapsedildi. Yine birçok öğrenciye keyfi olarak tastiknamesi verildi ve okuldan uzaklaştırıldı. Ders aralarında okul bahçesine çıkan öğrencilere bu kez de MHP'li bazı polisler saldırıyorlar. Öğrenciler sudan bahanelerle karakola götürülüp dövülmektedirler. Öğrencilere polislerden yönelen saldırıların başını Ramazan Dancı ile Cemal adlı polisler çekmektedirler.

Okulumuzda ve ilçemizde huzurun sağlanması için bu öğretmenlerin görevlerinden alınmaları gerekir. Çünkü bu öğretmenler, şimdi de aşiretleri birbirlerinin içine düşürme çabası içine girmişlerdir. Yetkilileri uyarıyoruz: Olaylar devam ederse, okulumuzun kapanması ve 500 öğrencinin sokakta kalmasına yol açılmış olunur. Bu tür olayların bir an önce önlenmesini diliyoruz.

Genç Lisesinden Bir Grup
ÖĞRENCİ

ANKARA

ODTÜ Şenlikleri başlarken

ODTÜ Kültür ve Sanat Şenliği 2 Mayıs günü açılış toplantısı ile başladı. Fakat öğrencilerin asıl ilgisini çeken 3 Mayısda yapılan açılış konseri idi. Ankara'nın yağmurlu ve puslu bu gününde ODTÜ dışından 700 civarında öğrenci konseri izlemek üzere otobüsleri doldurmuştu. Saat 14.30'a geldiğinde spor salonunu ODTÜ'lü ve diğer okullardan 3000'e yakın genç doldurmustu

Konser OTK adına yapılan bir konuşmayla açıldı. Daha sonra çıkan ODTÜ korosu devrimci halk türküleri söylerken sık sık atılan sloganlardan öğrencilerin çoğunluğu rahatsız olduğu ve katılmadığı halde konserin sonuna kadar bu durum devam etti. ODTÜ korosunun en beğenilen parçası bir ananın faşistler tarafından öldürülen oğluna ağıtı oldu. Salonun bir ağızdan söylediği 1 Mayıs marşından sonra Kuzey Kafkas Ekibi büyük ilgi topladı. Daha sonra halk ozanı diye tanıtılan Ali Asker'in kan gölü, intikam, yiğit, yoldaş, gibi binlerce kez tekrarlanmış sözcüklerden oluşan, tek düze müziği salonda sıkıntı yarattı. Ozanın güçlü sesi düşünülünce üzücü olan bu durum, sanatı slogancılık olarak görenler ve halk sanatının enginliğine gözünü kapatanlar için öğretici olmalıdır.

Konserin başından beri Melike Demirağ'ı bekleyen izleyiciler ses düzenin bozukluğu yüzünden hayal kırıklığına uğradılar. Sanatçının bazı şarkılarının sözleri anlaşılmadı. Diğer bir olumsuzluk ise çocuk korosunun çıkmasıyla oldu. Yoldaş kanın yerde kalmayacak mısralarıyla söylenen marşlara bir de "faşistler döktüğünüz kanı sizden damla damla geri alacağız" sözleri eklenince en küçüğü 5 en büyüğü 9 yaşında olan çocuklar üzücü bir tablo ortaya koydular.

Elbette ülkemizin çocukları dostu, düşmanı, büyüklerinin canına acımasızca kıyanları tanımalıdır. Sadece tanımakla kalmamalı, bildiklerini dile getirebilmelidir. Ama yöntemi bu mu olmalıydı? Bugün 5 yaşındaki bir çocuğa kanın damla, damla alınmasını öğreten anlayış nasıl bir kuşak yetiştirir. Küçük kafalara anlayamadıkları, onların seviyesinde olmayan pek çok sloganı yerleştirmeye çalışanlar bu karmakarışık kafaları, cevapsız kalan soruları nasıl çözecekler..nasıl devrimci bir kuşak hazırlayacaklar.

Bu durum 10.000 ODTÜ öğrencisi adına düzenlenen bir sanat ve kültür şenliği için üzücüdür. Sanatı gericilere karşı mücadelenin bir parçası olarak görmek ayrı şeydir, yapılanlar ayrı bir şey. Ve buna bağlı olarak geniş öğrenci yığınlarına hitap etmesi gereken bir konserin bir fraksiyonun propaganda toplantısına döndürmek en azından doğru değildir. Kaldı ki gençlik içinde yaygın olan yoz kültüre karşı mücadele dar grupcu, slogancı sanatla olmaz.

Bazı olumlulukları dışında bu havada geçen konser düzenleyen arkadaşlar için öğretici olmalıdır. Dileğimiz bundan sonra bütün ODTÜ öğrencilerine hitap eden birleştirici gösteriler izlemek....

ODTÜ ÖĞRENCİLERİ

İSTANBUL

Semtimizde huzursuzluk yaratan meyhanenin kapatılmasını istiyoruz

Bizler Küçükpazar Arapçeşme sokağı esnaf ve sakinleri olarak semtimizde huzursuzluk yaratan meyhanenin kapatılmasını istiyoruz.

Semtimiz Küçükpazar genellikle bekar işçilerin ve ailelerin ikamet ettiği bir yerleşim alanıdır. Buna göre yerleşim alanlarında bu tür yerlerin faaliyeti kanunen yasaktır. Yani burada aileler oturduğu için meyhane vb. gibi yerler açılması yasaktır. Zaten bunu bildikleri için bu meyhaneyi bir bodrum katında açmışlar. Ama buradaki meyhanenin varlığından herkes haberdardır. Burada meyhanenin varlığından ve yasak olması gerektiğinden herkes bilgi sahibi iken buranın hâlâ faaliyete devam edebilmesinin bir nedeni, Küçükpazar karakolundaki polis ve bekçilerin de buraya gelip gitmelerinden ileri geliyor. Yani Küçükpazar karakolu polis ve bekçilerinin gözyumması ile faaliyetini devam ettiriyor. İkinci bir nedeni de burada geniş bir bekar işçi ve gençlerin bulunmasından dolayı burada özellikle yayılmak istenen kötü alışkanlıklara yardımcı olduğudur. Bir yandan bu gençler arasında esrar, kumar vb. kötü alışkanlıklar yayılıyor, bir yandan da bu meyhane ile gençler buraya çekilerek yozlaştırılmak isteniyor.

Bu meyhane geceleri geç saatlere kadar açık olduğu için biz sokak sakinleri huzursuz ve tedirgin oluyoruz. Çünkü buradan içkili bir şekilde çıkanlar sokaklarda nara atarak geçenlere saldırmakta, çocuklarımıza sarkıntılık edip onları tehdit etmektelel.

Biz Küçükpazar Arapçeşme sokağı esnaf ve sakinleri olarak, hem burada zaten yaygın olan kötü alışkanlıkların önlenmesi, hem de biz esnaf ve sakinlerin huzuru için burada kanunsuz bir şekilde faaliyet sürdüren bu meyhanenin kapatılması için yetkilileri uyarıyor ve dikkatlerini çekiyoruz.

Küçükpazar Arapçeşmesi Sok. esnaf ve sakinleri

Kitap

İnsan eli döner makina
Dizer yaşamı yapraklara
Yüz akımız bu
Ak kağıtlarda kara yazıda
Birbirimize sırlarımız saklı

Girer gözüm gözünden içeri
Gözleyerek güneşten ötesini
Böylece biliriz
Geleceği kurmanın düşüncesini

Haydar POLAT

Özgürce

İnsanları insan bilerek seven
Kötüden yılmayıp haksızı yeren
Hakkı olanlara hakkını veren
Aydınlara benden selamlar dostum.

☆

Köylüleri için çalışanlara
Halkını düşünüp uğraşanlara
Özgürlük uğruna savaşanlara
İçten sevgilerim sunarım dostum.

☆

Köylüyü eğiten öğretmenlere
Aydınlığa koşan öğrencilere
Kurak topraklarda çift sürenlere
Eşit bir düzenden haber var dostum.

☆

Caner der barışsın bütün insanlar
Ben köylüyüm bilmeyenler ne anlar
Özgürlük uğruna dökülen kanlar
Bir gün mutluluğa yol olur dostum.

C.Akın Bayraktar

Yavrum Şoreş'e

Loriy Loriy Loriy Loriy
Loriy Loriy uyu yavrum

Ana rahmine düştün düşeli
Gün görmedik yavrum Şoreş
Silah sesleri geldi geleli
Baba ocağın yakıldı Şoreş

Loriy Loriy yavrum uyu
Loriy Loriy uyu da büyü

Anan daha gencecik gelindi
Nazik ellerine mavzer verildi
Dokuz ay karnında seni gezdirdi
Yataksız yorgansız doğdun Şoreş

Loriy Loriy yavrum uyu
Loriy Loriy uyu da büyü

Şu gelen top tüfek sesleridir
Yakılan güzelim bağlarındır
Duyduğun kahkaha yılan çiyanlarındır
Düşmanlarını tanı Şoreş

Loriy Loriy yavrum uyu
Loriy Loriy uyu da büyü

Yattığın mağara evimizdir
Gördüğün taşlar siperimizdir
Kavgamız sade var olmak içindir
Bunları unutma büyü Şoreş

Loriy Loriy yavrum uyu
Loriy Loriy uyu da büyü

Ağlama yavrum büyüyeceksin
İntikam için tetikte duracaksın
Öyle yap ki dünyalar inlesin
Parlak sözlerine inanma Şoreş

Loriy Loriy yavrum uyu
Loriy Loriy uyu da büyü

GIYASETTİN ERALP

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİNİZ!
BAYAS Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR
Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN, BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR
Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78. Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Gündüz. Dağıtımı: GAMEDA
BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak; Tel: 13 10 90 - 25 25 54
Trabzon: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 19 00
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57
İLAN TARİFESİ–ABONE
22340 - 772

Ahmet Özdil, Manisa Emniyetinde işkence görmüş ve Ankara Numune Hastanesine kaldırılmıştı

Emniyetin 3. katından atılan gencin tedavisi yapılmıyor

■ Özdil'in başında derin yara izleri var ve belden aşağısı tutmuyor.

İşkence gören genç Ahmet Özdil

ANKARA (ÖZEL)

MANİSA Emniyetinde işkence yapıldıktan sonra, binanın 3. katından aşağı atıldığı için ağır yaralandığı bildirilen Ahmet Özdil, ailesinin çabası sonucu Ankara Numune Hastanesine getirildi. Ahmet Özdil isimli gencin hastaneye yatırıldıktan bu yana tedavisine başlanmadığı öğrenildi.

AHMET ÖZDİL'İN BELDEN AŞAĞISI TUTMUYOR

Ahmet Özdil 25 yaşında bir genç. Manisa'da bir avukatın yanında çalışıyor. 17 Nisan tarihinde duvarlara yazı yazarken yakalanmış. Aynı gün emniyette işkence gördükten sonra, gencin kendi ifadesine göre emniyetin 3. katından aşağı atılmış.

Önce Manisa Devlet Hastanesine kaldırılan genç, "Burada tedavi edemeyiz" denmesi üzerine, İzmir Devlet Hastanesine kaldırılmış. Ailesinin çabası sonucu ise 26 Nisan tarihinde Ankara Numune Hastanesine yatırılmış.

Ahmet Özdil Numune Hastanesinde tedavi bekliyor. Gördüğü işkenceden ve 3. kattan atılması nedeniyle hem kafasında derin yaralar var, hem de belden aşağısı tutmuyor, felç olma tehlikesiyle karşı karşıya.

Ahmet Özdil'in ailesi polisler hakkında davacı olmuşlar. Bir yandan da oğullarının tedavi görmesi için çabalıyorlar. Ahmet Özdil hastaneye yatırılmış ama, sanki ölüme terkedilmiş gibi tedavisi başlatılmıyor. "Yatak yok. Tedaviye girmen için sıra beklemen gerekir" diyerek tedavisi geciktiriliyor.

İşletmeden maaş alıp, ne yaptığı bilinmeyen komandolar var

Tariş'te onbeş işçiye bir MHP'li bekçi düşüyor

■ Genel Müdürlüğün yeni 500 kadro aldığı ortaya çıktı

İZMİR (ÖZEL)

TARİŞ'te yönetim değişikliğinden bu yana yürütülen tensikat ve yeni işe alma işlemleri sonucu, şu anda 15 işçiye bir bekçi ve odacı düşüyor. Kadroları çeşitli işletmelerde gösterilen ve maaşlarını alan bazı fedailerin ise, nerede oldukları bilinmiyor.

Öte yandan, İzmir AP il yöneticilerinin iddialarının aksine, Tariş'e yeni alınanların sayısının 199 değil, 500'ü aşkın olduğu ortaya çıktı. Tariş'te çalışan bekçi, odacı ve memurların sendikası olan Taper-İş Sendikasından verilen bilgiye göre 2 Mart 1980 tarihinden bu yana yeni işe alınan 450'yi aşkın kişi, üye olmak üzere sendikaya başvurdu. Taper-İş Sendikası Başkanı Yurtkan Görsev, bunların toplusözleşme ile sağlanan haklardan yararlanmak için üye olmak istediklerini belirterek, şunları söyledi: "İşten atılan arkadaşlarımızın yerine alınan ve görevleri Tariş çalışanlarına baskı yapmak olan bu kimseleri üyeliğe kabul etmiyoruz. Fakat onlar Genel Müdürlük kanalıyla, dayanışma aidatları yatırarak, toplusözleşme ile sağlanan ücret zamlarından yararlanabiliyorlar. Üye olmak üzere bize müracaat edenlerin sayısı 450'yi aştığına göre, yeni işe alınan en az 500 kişi var demektir."

BİLİNMEYEN KİŞİLER

Öte yandan, bekçi veya odacı kadrosu ile çeşitli işletmelere sokulan bazı kişiler, herhangi bir görev yapmadıkları gibi nerede oldukları da bilinmiyor. Tariş İplik Fabrikasına bağlı Çiğli Pamuk Depolama Tesislerinde bu durumda 7 kişi var. Saffet Çelik, Burhanettin Barutçu, Cahit İçer, Nurettin Temiz, Mithat Keleş, Erol Ulus ve Bekir Kaçar isimli bu kişilerin dosyaları uzun süredir pamuk depolamada bulunuyor ve maaşları buradan ödeniyor. Fakat kendileri ortada yok. Bunlardan Saffet Çelik, İzmir'in tanınmış MİSK fedailerinden. Cahit İçer ise, bir grup Ülkü Ocakları üyesiyle birlikte MC döneminde öğrencisi olduğu Buca Eğitim Enstitüsü öğretmenlerinden birini öldürmeyi planlamış ve pusuda bekledikleri sırada emniyet tarafından yakalanarak yargılanmıştı. Cahit İçer'in davası, halen sıkıyönetimde devam ediyor.

Deng Siaoping: "Sovyetler Birliği sosyal-emperyalist bir ülkedir"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Çin Başbakan Yardımcısı Deng Siaoping "Sovyetler Birliği sosyalist değil, sosyal-emperyalist bir ülkedir" dedi.

Çin'i ziyaret etmekte olan Gine Devlet Başkanı Seku Ture ile görüşen Deng Siaoping şöyle konuştu:

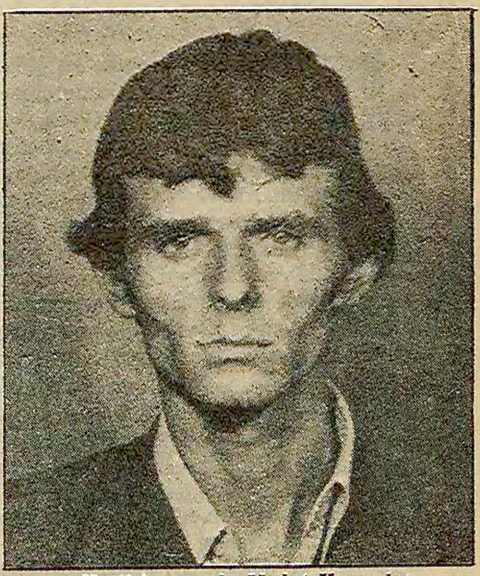
"Gerçekte barışı tehdit eden Sovyetler Birliği'dir. Birçok yılın deneyi, Sovyetler Birliği'nin hegemonyacılık siyaseti izlediğini, diğer ülkelere karşı saldırganlık güttüğünü ve bu ülkeleri yıldırdığını, köleleştirdiğini ve sömürdüğünü göstermektedir."

Le Monde gazetesinin 7 Mayıs tarihli sayısında yer alan haberde Deng'in tutumunun Çin'in Moskova'ya karşı yıllardır izlediği çizgiyi bir kere daha onayladığı belirtiliyor.

Deng Siaoping

Katil komando Vedat Kasımlar

Kocaeli Cezaevindeki mahkumlar uyarıyor

"Komando Vedat Kasımlar kaçırılacak"

KOCAELİ (ÖZEL)

Kocaeli Kapalı Cezaevi mahkumları geçtiğimiz günlerde kaçırılan komando Adnan Cengil, Ercüment Demir ve Nuh Semiz'den sonra Vedat Kasımlar ve arkadaşlarının da kaçırılacağını belirttiler. Mahkumlar Cezaevi Müdürü A. Saim Şener'in katil komandoları koruduğunu ve hakkında hiç bir işlem yapılmadığını bildirdiler.

Kocaeli Kapalı Cezaevinden Adnan Cengil adlı komando geçtiğimiz aylarda kaçırılmıştı. 26 Mart 1980 günü ise komando Ercüment Demir, tahliye olan başka bir sağ görüşlü mahkumun yerine serbest bırakılmıştı. Son olarak da devrimci öğrenci Tamer Satçıoğlu'nun katili komando Nuh Semiz kaçırılmıştı.

CEZAEVİ MÜDÜRÜ KOMANDOLARI KORUYOR

Kocaeli Cezaevi mahkumları Müdür A. Saim Şener'in cezaevindeki komando mahkumları koruduğunu belirtiyor, 3 kişinin kaçmasına rağmen hakkında soruşturma açılmadığını söylüyorlar. Mahkumlar, Müdürün kendini olaylarla ilgisiz gibi göstermeye çalıştığını da bildiriyorlar. Müdür A. Saim Şener'in 19 Nisan günü kısımlara çıkıp mahkumlara ağıza alınmayacak küfürler ettiğini, ancak kışkırtmalara kapılmadıklarını da belirten mahkumlar birçok yasak olmayan yayının da toplandığını söylüyorlar.

VEDAT KASIMLAR DA KAÇIRILACAK

Kocaeli Kapalı Cezaevi mahkumları kaçırılan 3 komando mahkumdan sonra birçok olaya karışmış katil komando Vedat Kasımlar ve 6 arkadaşının da kaçırılacağını, yetkililerin Cezaevi Müdürünü görevden alması ve önlemleri artırması gerektiğini söylüyorlar.

Sovyetler, Afganistan'da yeniden saldırıya girişti

■ Kabil'de başlayan öğrenci gösterileri Güney eyaletlerine yayıldı

Kabil'in kuzeybatısındaki Gazne'de, Sovyet birliklerini onbinlerce Afganlı direnişçiye karşı zırhlı araçlar, tanklar ve uçaklarla desteklenen saldırılarını sürdürüyor. Afgan direnişçileri ise eski usul tüfeklerle genç ihtiyar demeden kanlarıyla canlarıyla yurtlarını savunuyorlar.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği Afganistan'da direniş güçlerine karşı son günlerde yeni bir saldırıya girişti.

BBC radyosunun haberine göre, başkent Kabil'in 150 kilometre güney Batısındaki Gazze'de Sovyet birlikleri, 10 binlerce Afganlı direnişçiye karşı zırhlı araçlar tanklar ve uçaklarla desteklenen büyük bir saldırı sürdürüyorlar.

Bu arada Sovyet birliklerinin Çin-Pakistan sınırı yakınındaki Badakşan'da da saldırıya giriştikleri haber verildi.

Her iki eyalette süren şiddetli çarpışmalarda çok sayıda Afganlı kadın ve çocuğun öldürüldüğü öğrenildi.

Öte yandan Afganlı öğrencilerin Sovyet birliklerine karşı düzenledikleri protesto gösterilerinin güney eyaletlere yayıldığı belirtildi. Afganistan'da bir hafta içinde 5 bin öğrencinin tutuklandığı gelen haberler arasında.

MHP'liler, bir muhbiri TİKP'li gibi göstermeye çalışıyor

KAHRAMANMARAŞ (ÖZEL)

KAHRAMANMARAŞ Emniyeti içindeki MHP'li polislerin, muhbir olarak kullandıkları Aziz Temizsoy adlı bir kişiyi TİKP'li olarak göstermeye çalıştıkları açıklandı.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi üyesi ve Kahramanmaraş İl Başkanı Haydar Güngör basına yaptığı açıklamada, "Emniyet içindeki MHP yanlılarının muhbir olarak kullandıkları Aziz Temizsoy sağda solda TİKP'liyim diyerek dolaşmaktadır. Akıllarınca partimiz hakkında kuşku uyandırmaya çalışıyorlar" dedi. TİKP Merkez Komitesi Üyesi Haydar Güngör'ün açıklaması şöyle devam ediyor:

"Aziz Temizsoy'un işsiz güçsüz, serseri takımından biri olmasından yararlanan MHP yanlısı polisler, onu geçen yıl partimize karşı kullanmaya çalıştılar. Aziz Temizsoy, bazı yerlerde uydurarak parti taraftarımız ile, Devrimci Halkın Birliği taraftarlarını çatıştırmak istedi. Kimliği belirsiz, karanlık bir şahıs, partimizin etkili olduğu köylerde dolaştırmaya çalıştı. Kendisine bizden uzak durmasını ve parti binamıza gelmemesini söyledik. Aziz Temizsoy, partimize başka türlü zarar vermeyeceğini anlayınca, şimdi de TİKP'li olduğu yalanını söylemektedir. Halkımızı, MHP'nin bu şahsı kullanarak yürüttüğü tertiplere karşı uyarıyoruz. Ayrıca yetkilileri, MHP'nin devlet içindeki kollarının, Aziz Temizsoy'u partimize karşı muhtemel bir tertipte kullanmalarına engel olmaya çağırıyoruz."

DİSK GENEL SEKRETERİ FEHMİ IŞIKLAR:

1 Mayıs'ı yasaklamak kimseye bir şey kazandırmamıştır

İSTANBUL (ÖZEL)

DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, serbest bırakıldıktan sonra yaptığı açıklamada, 1 Mayıs'ı yasaklamanın yasaklayanlara hiç bir şey kazandırmadığını bu anti-demokratik tutumun sadece iktidarı yıprattığını söyledi. İşçi bayramını yasaklamak için girişilen bu denli ilkel davranışların, 1 Mayıs'ın emekçiler için taşıdığı önemi daha da artırdığını söyleyen Işıklar, sözlerine şöyle devam etti:

"DİSK 1 Mayıs'taki tek gösterisini Mersin'de yapmıştır. Mersin mitingi olaysız geçmiştir. Eğer anti-demokratik yasaklamalara gidilmeyip de diğer bölgelerde de yapılmasına izin verilseydi, buralarda da olaysız gösteriler yapılabilirdi."

Fehmi Işıklar ayrıca, gözaltına alınan DİSK yöneticilerine 30 Nisan eyleminden çok siyasi fikirleri hakkında sorular sorulduğunu belirtti.

Öte yandan, Lastik-İş Sendikasına üye bazı işçilerin 30 Nisan eylemin katıldıkları gerekçesiyle işveren tarafından iş akitlerinin feshedilmek istendiği ancak daha sonra sendikanın müdahalesi ile işçilerin işe iade edildikleri öğrenildi.

Gözaltına alınan sendikacıların bırakılmasından sonra, halen 50-60 kadar DİSK üyesinin işlemleri bitmediği için karakollarda bulunduğu, bu işçilerin ifadeleri alındıktan sonra salıverilecekleri bildiriliyor.

Altınşehir köyü İhtiyar Heyeti üyesi Kadir Ünsal (solda) ve köy halkından 2 yurttaş

İstanbul'un 4 bin nüfuslu bir köyüne tek bir otobüs işlemiyor

■ Altınşehir köyü halkı, işe gitmek için 3-4 vasıta değiştiriyor

İSTANBUL (ÖZEL)

YÜZDE 90-95'i işçi olan ve işe gitmek için günde 3-4 vasıta değiştiren Altınşehir köyü halkı köye otobüs getirilmesini istiyor. 4 bine yakın nüfusu bulunan Altınşehir köyünde 50'ye yakın öğrenci bulunuyor. Halkalı istasyonuna 7 kilometre olan köyde en önemli sorun otobüs sorunu.

Köy halkı ulaşım sorunu konusunda şunları söylüyor:

"Köydeki insanların yüzde 90-95'i Aksaray, Bakırköy, Topkapı vb. yerlerde çalışıyor. Köyde 50'ye yakın orta, lise ve üniversite öğrencisi var. Bizi buradan şehire götürecek hiç bir vasıta yok. Köy halkından 7-8 kişinin özel minibüsü var, şimdilik onlarla gidip geliyoruz. İstasyona kadar çalışıyor. Fakat yol parası çok tutuyor. Buradan istasyona 12.5 lira, oradan 10 lira da tren, bir oradan da verdiğimizle birlikte bir kişinin yol parası günde 60-70 liraya çıkıyor. Belediye otobüsü Halkalı'ya kadar geliyor; buraya kadar gelirse, hem ulaşım sorunumuz hallolacak hem de o kadar yol parası vermekten kurtulacağız"

Köy ihtiyar heyeti üyesi Kadir Ünal ise şöyle diyor:

"Otobüs için ilk müracatımız bundan 6-7 sene önce olmuştu. Bir sonuç çıkmadı. Bundan 2-3 ay kadar önce ihtiyar heyeti olarak toplanıp dilekçe yazdık. Belediye Başkanı Aytekin Kotil'e, İETT Genel Müdürüne, Taşıtlar Dairesi Genel Müdürüne götürdük. Onlar ilgilendiler. Taşıtlar Dairesi Şefi gelip yolları inceledi. Vereceğiz dediler. Bekliyoruz, bakalım ne olacak?"

Siverek'te bir ay içinde 14 kişi öldürüldü

URFA (AA)

URFA'nın Siverek ilçesinde 1979 yılının Ağustos ayı başlarında Apocular ile Bucak Aşireti arasında başlayan çatışmalardan sonra geçtiğimiz nisan ayı içinde 11 kişi öldü, 11 kişi de yaralandı. Bu arada çok sayıda ev ve işyeri de tarandı veya bombalandı.

Yetkililerden alınan bilgiye göre nisan ayının ilk olayı Sefer Özer, Bekir Kan ve Sabri Önler'in öldürülmesi ile sonuçlandı. Daha sonra kısa aralıklarla çıkan çatışma veya baskınlarda Mehmet Emin Korkmaz, Mahmut Gurbet, Cemil Kırvar, Hasan Kurulu, Zeki Akıl, İsmail Ünlü, Halil Çelikbilek, Kocaeli Karataş, Ahmet Telek, Ramazan İlbasmış ve Ali Koçak adlı kişiler öldürüldüler. Bu olaylar sırasında 11 kişi de yaralandı. Yetkililer bir ay süresince 5 işyeri ve birçok

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Demir Döküm'de protokol imzalandı

■ Devrimci Maden-İş, üyelerine ayda net 4 bin lira ve her işçiye 4 ton kömür ödenmesini sağladı.

İŞÇİ SERVİSİ

TÜRK Demir Döküm Fabrikasının Çobançeşme bölümünde T.Maden-İş'in itirazı üzerine yetkili sendikanın tespiti için bilirkişi heyetinin yaptığı araştırma sonucu Devrimci Maden-İş Sendikasının çoğunlukta olduğu belirlendi. Bu durumda pazartesi günü yapılacak mahkemede yetkinin Devrimci Maden-İş'e verilmesi bekleniyor.

Öte yandan Devrimci Maden-İş Sendikası bir süre önce işverenle yaptığı görüşmeler sonucu üyelerine sözleşmeye mahsuben aldığı net 1 biner liralık ödemenin yanı sıra son olarak yaptığı protokolle her işçiye 4 ton kömür verilmesini de sağladı.

ÇOBANÇEŞME

Türk Demir Dökümün Çobançeşme bölümünde geçen yıl kasım ayında yapılan ifade boyarının Devrimci Maden-İş Sendikası kazanmış, buna karşılık Maden-İş Sendikası Yargıtay'a başvurarak ifade beyanının geçersiz olduğunu öne sürmüştü. Daha sonra mahkeme yetkinin belirlenmesi için bilirkişi heyetinin fişler üzerinden tetkik yapmasına karar vermişti. Yapılan tetkik sonucu Devrimci Maden-İş'in 220 T.Maden-İş'in 154 üyesi olduğu belirlendi.

4 TON KÖMÜR

Bu arada yetki sorununun uzaması sonucu işçilerin sıkıntıya düşmesini önlemek için Devrimci Maden-İş Sendikası işverenle yaptığı görüşmeler sonucu üyelerine sözleşmeye mahsuben ayda 1 biner lira net yardım ve 4 ton kömür ödenmesini bir protokolle karara bağladı.

Sağlanan ödemelerden işçiler arasında büyük memnuniyet yarattığı bildiriliyor.

günlük

Demirel nereye gidiyor?

Türkiye'nin üstüne uzanmış uyuyan bir Demirel manzarası... Demirel'in yatış biçimiyle her yanı kapladığı görülüyor... Bedri Koraman'ın dünkü karikatürü böyleydi.

Başbakan Demirel, kendi politikalarını bildiği gibi uygalamaya, hiç bir itiraz ve eleştiriyi dikkate almadan tam gaz ilerlemeye devam ediyor.

Ekonomi mi? Bunalımın tüm yükü halkın sırtına... Anarşi mi? Devlet terörüyle yine halkın ezilmesi... MHP'nin kollanması.... Cumhurbaşkanlığı seçimleri bile AP'nin amaçlarına uygun bir ortam sağlamak için kullanılıyor. Seçim uzatılıyor, çekiştiriliyor ve bilinçli olarak sürüncemede bırakılıyor. Demirel "Başkan seçiminde biz daha yüzlerce tur atarız" diyerek, Cumhurbaşkanının doğrudan seçilmesi şeklindeki "Başkanlık sistemi" önerisini gündeme getirmeye çalışıyor.

Demirel'in, Cumhurbaşkanı seçilmeden önce bir erken seçimi gündeme getirmeye çalıştığını belirtenler bile vardır. Anlaşılan, AP yöneticileri bugünkü azınlık iktidarlarında bir umut ışığı görmüyorlar. Tek başına iktidara gelme umudunu besledikleri bir erken seçimle, "Anayasayı da, babayasayı da dümdüz etme" hayalleri içindeler.

Gerçi CHP bir erken seçime karşıdır, MSP'nin tutumu henüz belli değildir ve AP içindeki durum da oldukça karışıktır. Ancak AP hükümetinin bunalımdan çıkışı sağlayamayacağı görüldükçe, erken seçim ihtimali de artmaktadır. Esas tehlikeli olan ise, AP'nin kendi stratejisini bir an önce gerçekleştirmek için, bugünkü uygulamalarını aynen sürdürmesi ve "Ya buna razı olun, ya da erken seçime gelin" demesidir.

Sadece Kayseri'den değil, yurdun dört bir yanından baskılara, işkencelere, komandoların bazı devlet görevlileriyle elele vermesine karşı tepkiler yükseliyor. Halkın geçim sıkıntısıyla, orta kesimlerin para sıkıntısı en üst düzeylere varmışken, devlet başkanı bulunmayan bir ülkede Demirel "ne diyaloğu, neyin diyaloğu" şeklinde konuşabiliyor.

Demirel, tıpkı karikatürde çizildiği gibi Türkiye'de kendisinden başka hiç bir seçenek bulunmadığı havası yaratmaya çalışmakta, birkaç ay öncesinin itibarlı günlerinin geride kalmasına aldırmamakta, değişen duruma gözlerini kapamaktadır.

Ancak karikatürdekinin tersine Başbakan uyumuyor. Bunalımın tırmanmasından yararlanarak tekparti egemenliği için fırsat kolluyor. Tabii bu bir filmin ikinci kez seyredilmesi gibidir. MC deneylerindeki "bildiğini okuma" tutumu Demirel'i nasıl tepe takla yuvarlamışsa, bu yeni çıkmaz yol da aynı sonla noktalanabilir. Üstelik ülkenin koşulları daha da kötü ve tehlikeli, zaman ise kısadır.

bu köseden...!

Korsan

Hasan Yalçın

BİR kaç arkadaş Çorum'un Milönü'nde bir kahvenin önünde oturuyoruz. Günlerden 1 Mayıs. Hava sıcak. Halk kahveleri doldurmuş. Oyun oynuyor, sohbet ediyor. Köşeleri askeri araçlar tutmuş, ortalıkta çok sayıda asker ve polis var. Milönü Çorum'un korsan eylem alanı. Kendilerince önemli tarihlerde veya 1 Mayıs gibi devrimci günlerde kendilerine çeşitli adlar takan bir kısım gruplar bu meydanda boy gösteriyor. Bağırıp çağırıyor ve polisle çatışıyorlar. Geçen seneki 1 Mayıs'tan ders çıkaran ve daha doğrusu bu grupların ne yapabileceğini adı gibi bilen polis ve jandarma her tarafı önceden tutuyor. Saat 12.00'ye yaklaşıyor. Olaylardan sonra bir öğretmen arkadaş anlatıyor: "Halkın Kurtuluşçusu öğretmen arkadaşa havanın gergin olduğunu, bir kıvılcımın ortalığı karıştırabileceğini söyledim. Bunu önlemelerini istedim. O ise, 'kıvılcımı şimdi tutuşturacağız' dedi ve o anda olaylar başladı. Meydanın civarında 25-30 kişinin attığı slogan sesleri duyuldu. Ne söyledikleri anlaşılmıyordu. İki dakika sonra jandarma ve polis, bizden tarafa kaçışan birkaç göstericiyi kovalayarak kahvelere saldırdı. Oturup çay içenleri çopladı, kahveleri ve dükkanları kapattırdı. Eylem üç-beş dakika içinde sona ermiş ve ortalık polis ve jandarmaya kalmıştı. Böylece sözde devrimcilerimiz görevlerini yapmışlar, "1 Mayıs'ı kutlamışlar, alanları oligarşiye bırakmamışlardı.". Artık iç huzuru içinde öğleden sonrayı piknikte geçirebilirlerdi. Jandarma ve polis saldırısına uğrayan halk ise "oligarşinin ne demek olduğunu görmüş ve bilinçlenmişti."

O günkü gazetelerde çeşitli şehirlerde ne gibi gösterilerin yapılacağının bir listesi yer alıyordu. Çorum'un karşısına, "miting veya toplantı için başvuran olmadı" yazılmıştı. Yani bizim 1 Mayıs kutlayıcıları bir miting yapmak için "oligarşiye" başvurmayı devrimciliklerine yedirememişlerdi. Ya da böyle bir eylemi gerçekleştirebileceklerini akılları kesmemişti. Korsan gösteri yaparak yasak savmayı tercih etmişlerdi.

Kaba solcu anlayış kazanılmış hak ve özgürlükleri her zaman hakim sınıfların bir lütfu olarak görmüştür. Bu sebeple de yasal eylem olanaklarını reddetmiş ve devrimciliği bir avuç insanın devlet kuvvetlerine körcesine meydan okuması sanmıştır. İşte, vermesinler. O zaman halk da desin ki, "Bir mitinge niçin izin verilmiyor? Bu ülkede elbette toplantı ve miting yapılacak." Yani haklı bir zeminde hareket et. Korsan eylemin bile bir haklı zemini olmalıdır. Kaba solcunun kafasında kendi dar grubuyla hakim sınıflardan başka bir şey yoktur. Yani halk yoktur. Halkın mücadele ederek bir takım haklar kazanabileceğine asla inanmaz. Halkı küçümsemek noktasında hakim sınıflarla aynı görüştedir. Oysa bütün yasal haklar halkın mücadelesinin ürünüdür. Devrimin kazançlarıdır. Onları hem korumak ve geliştirmek hem de devrimin ilerletilmesi ve halkın seferber edilmesi için onlardan yararlanmak gerekir. Devrimci tutum budur.

Amaç kitleleri eğitmek ve kazanmak mı, yoksa devrimden soğutmak mı? Devrimi kimle yapacaksınız? Bir yanda geniş halk kitlesi, bir yanda bu kitleye cop sallayan polis ve jandarma, kenarda ise sırtını kitleye dönmüş ne dediği bile anlaşılmayan korsancılarımız. Bu tablodan her şey çıkar, ama devrim asla! Niyetler ne kadar iyi olursa olsun, bu gerçeği göremeyen hiç kimse devrime hizmet ettiğini söyleyemez. Yazıktır bu kadar gencin enerjisine. Bıraktık Rusya'nın aleti olmayı, MHP'nin ekmeğine yağ sürmeyi. Bu gerçekleri çok yazdık ve söyledik. Kendinizden daha güçlü bir düşmanı altetmek için, adım adım güçlenmenin yollarını aramak zorunda olduğunuzu nasıl anlamazsınız? Halkı birleştirmeden "oligarşinin" kılına bile dokunamayacağınızı nasıl göremezsiniz? "Devrimci" sıfatını mutlaka kullanmak zorundaysak, bu yapılan en hafif deyimle "devrimci aptallıktır."

"Hiç bir eylem biçimi reddedilemez". Ama her eylem biçimini zaman ve koşullar açısından değerlendirmek gerektiği açıktır. Bugün Türkiye'de "korsan eylem"le provokasyon eş anlama gelmektedir. Nereden çıktığı belli olmayan, kim olduklarını ortaya koymak için ilan vermek zorunda kalan küçük grupların çoğu doğrudan doğruya halkı hedef alan eylemi ve arkasından gelen polis ve jandarma baskısı. Bu durum tekrarlana tekrarlana halkta öyle bir tedirginlik yaratılmıştır ki, 10 kişiden fazla bir topluluk görülür görülmez millet sığınacak yer aramaktadır. Devrimci eylem, ister yasal olsun isterse korsan olsun değıtmaz toparlar. İnsanlar kendi menfaatlerinin savunulduğu eylemlerden neden kaçsınlar. Sadece şunu sormak yeter: Maceracı küçük grupların eylemleri iki-üç sene önce topladığının kaçta kaçı kadar insan taplayabiliyor? Bırakalım kitleleri, bu grupların öz güçlerinin bile cüzzama yakalanmış gibi eriyip gittiğini görmemek için bu grupların şefleri kadar kör olmak gerekir. "Mücadele kayıpsız olmaz". İşte söyleyecekleri budur. Bir kere de kazanmanız gerekmez mi çocuklar? Bu güzel sözler, devrimin nasıl provokasyona getirilişini ve devrimcilik adına yapılacak saçmalıkları izah etmek için söylenmemiştir. Devrimci insan her eylemde bir kazanç kayıp hesabı yapmalıdır. Bir eylem kısa veya uzun vadede bize kazanç sağlamıyorsa, kazanç kayıptan çok değilse bunda ısrar etmek niye? İster yasal olsun, isterse korsan olsun bu hesaplar her eylem için geçerlidir.

Bugünkü korsanlar, hakim sınıflara değil halka musallat olmuş korsanlardır.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN 1944'TE HAZIRLADIĞI IRKÇILIK VE TURANCILIK RAPORU (9)

Hangi harpten bahsediyorsunuz?

Reşat Fuat Baraner'in 1943 yılında Türkiye'deki ırkçı faaliyetleri inceleyerek yazdığı En Büyük Tehlike broşüründe ırkçıların savaş isteklerinin nereden kaynaklandığını araştıran bölümünün devamını kısaltarak yayınlıyoruz.

Peki ama efendiler, ulu orta bir harptir tutturmuşsunuz! Hangi harpten bahsediyorsunuz? Mücerret olarak harbe, cinsi ve mahiyeti tayin edilmeden ne aleyhtarlık, ne de taraftarlık edilebilir.

Taarruz ve istila harpleri, müdafaa harpleri var, milli kurtuluş harpleri var. Hiç şüphe yok ki, bunlardan son ikisi mergup ve mukaddestir. Sulh ve sükun içinde yaşarken hiç bir sebep olmadan, durduk oturduk yerde vatanına bir yabancı tarafından tecavüz edilmiş bir milletin yurdunu, şerefini, namusunu korumak için giriştiği bir harp elbetteki mukaddestir, elbetteki meşru ve muhiktir.

Reşat Fuat'ın ırkçılığa karşı 1944'de yazdığı broşür: «En Büyük Tehlike»

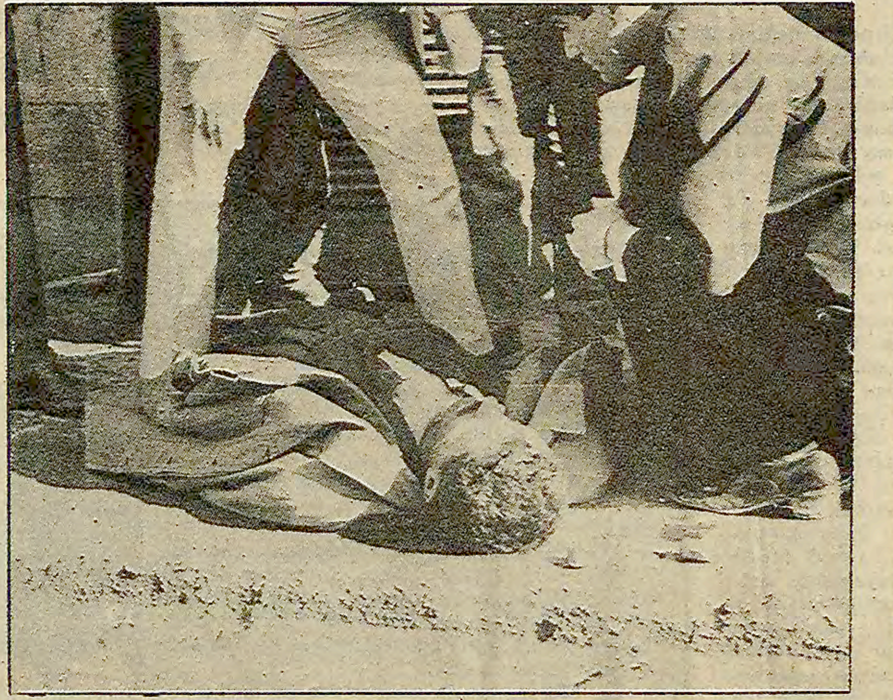
Yabancıların hükmü altında esir veya yarı esir yaşayan bir milletin milli kurtuluşu, milli istiklali için kalkınmasından, silahına sarılmasından daha yüksek, daha asil ve meşru bir hareket nasıl tasavvur edilebilir!

Bunların dışında emperyalist harpler dedikleri tecavüz ve istila harpleri de vardır ki, bunlar hiç bir zaman hoş görülemez, mazur gösterilemez, takdir ve takdis edilemezler. İşte bunun içindir ki, biz zalimlere harpten bahsedilemez, ulu orta harp aleyhtarlığı veya taraftarlığı yapılamaz, demiştik.

Biz "Yurtta sulh, cihanda sulh" taraftarıyız; hiç kimsenin toprağında, varlığında gözümüz yoktur. Şu halde efendiler, ne diye harpçilik "çığırtkanlığı" yapıyorsunuz? Bu hareketlerinize bizi — Atatürk'ün sözüyle ifadelendirelim — bir cinayete mi sevketmek istiyorsunuz?

DEVAM EDECEK

Irkçıların dayandığı güç Hitler'di: Atsız: «Hitler'le ittifak yapıp, disiplinli bir rejim kurabilirdik»

BİR KURBAN: Kan davası bir kurban daha alıyor.

HABER KÖYE ULAŞIYOR: Hısımlar, şehirde kıstırmışlardı Hasan Yılmaz'ı. Haber az sonra köye ulaşmıştı. Köy ana baba günü.

■ Atsız savaşın başında Almanya ile ittifak yapıp, Hitler'e Macaristan'dan daha üstün bir millet olduğumuzu "ispat" edip, Türkiye'de faşist bir diktatörlük peşinde koşuyordu.

■ İkinci Dünya Savaşında ırkçılar Hitler'in işbirlikçiliğini yaparak, Kıbrıs, Suriye, Irak, İran ve Rus Azerbaycanı'nı işgal etmeyi düşlüyorlardı.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 1944 yılında ırkçılık ve Turancılıkla ilgili raporunun ırkçıların ordu hakkındaki görüşleri ve ordu içindeki çalışmalarını anlatan bölümünü dün yayınladık. Bugün raporun Nihal Atsız'ın İkinci Dünya Savaşı sırasında Hitler ile işbirliğini savunan bölümünü yayınlıyoruz:

Biz şimdi mihverle ittifak yapar, hatta üçler anlaşmasını dörtler anlaşması şekline sokarak sonra Macaristan vesaireye üstün devlet olduğumuzu mihvere kabul ettirebilirdik. Boğazlardan İtalyan donanmasını Karadeniz'e geçirerek bizim donanmamızın da yardımı ile Rus donanmasını yok ederdik. İngilizler İran'ı işgal etmeden önce İran Azerbaycanı'na ve Kafkasya'ya taarruz ederek Rus bozgununu çabuklaştırır ve Almanların minnetini kazanmış olurduk ve harbin sonunda da en aşağı Kıbrıs'ı, Suriye'yi, Irak'ı, İran ve Rus Azerbaycanlarını alarak kuvvetlenir ve mihver sistemine de uyarak memleketi Yahudi, komünist ve mason çirkeflerinden kurtarır ve disiplinli ve ahlaklı bir rejim kurabilirdik. Şimdi ise şundan korkuyorum. Almanlar Edirne'yi de onlara vermeye kalkarlar ve onu ultimatomla bize bildirirler. Bizim uyuz hükümet de bunu kabul ederse biz de Romenler kadar aşağılanmış bir millet olacağız. Hatta bizim hükümet kabul etmezse bile harbin sonunda yenileceğiz demektir. Bütün dünyayı yenmiş 85 milyon nüfuslu ve etrafı yardakçılarla dolu bir Almanya'ya bizim bu ahlaksız rejimle, bu hırsız müdiranı umurla imkanı yok karşı koyamayız.

"MECLİS BİR ANA LAĞIMDIR"

Atsız'ın karısı Bedriye, Nejdet'e yazdığı 8/3/1944 tarihli mektupta:

"İngiliz mektebinde aldığım 4 saat fazla dersten sonra İsmet Paşadan daha fazla iş görüyorum desem inanın" sözünü sarfetmektedir.

Atsız'ın kardeşi Nejdet'e yazdığı 8/3/1944 tarihli mektupta:

"Türkiye Cumhuriyeti ibaresini yazdıktan sonra (Cumhuriyetle istihza ve Cumhuriyeti istihfaf manasına olduğu anlaşılan (?) işaretini koymuş.

Atsız'ın kardeşi Nejdet'e 7/5/1943'te yazdığı bir mektupta:

Kardeşinin mecmuaya basmak için gönderdiği bir hikayeyi bahis mevzuu ederek şunları yazmaktadır:

"Seni o kadar sıkıştırdıktan sonra (Şu çingene Kara Hüseyin) hikayesini basamayışımıza ne dersin. Vay siz maarif erkanını çingene yapıyorsunuz diye daha ilk sayıda dergiyi kapatmağa kalkarlarsa, tabii işler kötü olur. Onun için bunu ilk sayılara koymayalım. Fakat muhakkak ki bir hikaye lazım. Benim hikayem ise daha fena. (H.P. deyuslarına göre)...

Nihal Atsız kardeşi Nejdet'e yazdığı 2/6/1942 tarihli mektupta şöyle demektedir. Şu Cevat adındaki hergelenin mebus olup gitmesi maarif hesabına bir kazançtır. Çünkü Millet Meclisi bir ana lağım olduğu için bu makule eşhasın oraya gitmesi lazımdır.

Yarın: Totaliter devlet hayranlığı

KAPANMAYAN YARA: Doğudaki kan davalarının bilançosu 25 yılda 2 bin ölü

■ YÜZYILLARIN KAN DAVASI KADINLARIMIZI ÖYLE ŞARTLANDIRMIŞTIR Kİ, ÇOĞU YÖREDE KADINLAR ÖLENİN İNTİKAMINI ALMADIKÇA KOCALARIYLA YATAKLARINI PAYLAŞMAZLAR

■ KÖKLÜ BİR TOPRAK REFORMU YAPILMADAN, BÖLGENİN GELENEKSEL YAPISI DAĞITILMADAN SORUNUN TEMELDEN ÇÖZÜMÜ OLANAKSIZDIR.

Yazı ve fotoğraflar: Abdullah Kurtay

Kan davası.. Yıllardır Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da kapanmayan acı bir yara. Temelinde ekonomik ve sosyal nedenlerin yattağı kan davaları son çeyrek asırda yaklaşık 2 bin kişinin ölmesine neden olmuş. Kan davalarının en büyükleri Doğu'da Muş'un Malazgirt ilçesinde, Güneydoğu'da ise Mardin'in Kızıltepe İlçesinde yıllardan beri hâlâ sürüp-gidiyor. Kan davaları bazen iki büyük parti olan CHP ve AP taraftarları arasında siyasi bir çekişme olarak ta ortaya çıkıyor. Bunun en belirgin örğeği de Mardin'in Kızıltepe ve Derik ilçelerinde AP ve CHP taraftarları olan Necimoğulları" ve "Türkler" arasında yüzlerce insanın ölmesine enden olan kan davasıdır.

ACIMASIZ TÖRELER

Kan davalarında kadının yeri büyüktür. Minik erkek çocuğa bile kurşun sıkılırken, kadına kesinlikle kurşun sıkılmaz. Hatta, aşiretler arasındaki kan davaları yüzünden, söz konusu aşiretlerin şehirdeki alışverişlerini de kadınlar yapmaktadır. Ama kadının başka bir rolü de vardır, kan davasında. Kadın "körükleyici" özelliği ile etkin bir rol oynar, kan davalarında!.. Kadın, ölenin gömleğini, elbiselerini de saklar, intikam alınıncaya kadar; Eğer intikam alma uzarsa, sık sık bu kanlı elbiseler erkeğin yüzüne fırlattılır ve intikam hırsı körüklenir!.... Bir aşiretten bir erkek öldürüldüğü zaman, o aşiretin bütün kadınları, intikam alınıncaya kadar, erkeğiyle yatağını paylaşmaz.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki kan davalarının nedenleri özellikle sosyal kültürel ve ekonomik nedenlere dayanmaktadır.

SOSYAL NEDENLER

Yurttaşla, devlet arasında normal düzeyde bağlantı sağlamayan Doğu'da özellikle kırsal kesimlerde yaşayan dargelirli aileler, ağa bey, şeyh ya da aşiret reisinin arkasında kümelenmek zorundadırlar.

Dar gelirli topraksız köylü, ekonomik bakımdan ağa veya beyin kölesi durumuna düşmüştür. Ayrıca hükümetle olan ilişkilerini de ağa, şeyh bey ya da aşiretin ileri gelenleri aracılığıyla sürdürürler. Mensuplarının aşirete olan bağlılığı buradan geliyor. Bu nedenle aşiret bölgede feodal bir güç olarak etkinliğini koruyor. Bu güç aşiretler arasında nüfusunu korumak ve daha güçlü olma ihtirasları yüzünden zaman zaman iki aşiret arasında çatışmalara neden oluyor, ve böycece kan davaları başlıyor.

EKONOMİK NEDENLER:

Kan davalarının çoğu genellikle ekonomik nedenlerden dolayı patlak verir. Sönmeyen bir ateş gibi harlayan kan davalarının temeline inildiğinde olayın başlangıcında ya toprak, su ya da mera yüzünden çıktığı görülür!.. İşsizliğin nüfusun çoğunluğunu teşkil ettiği Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesinde ekonomi tamamen toprağa ve suya bağlıdır. Toprak ve su halkın en önemli ihtiyacıdır. Doğu'lu toprak ve suyla yaşar. Doğu'lu için bu iki konuda sürekli tartışmalar olur. Derken tartışmalar ölümle sonuçlanır ve kan davası da böylece başlamış olur!..

KÜLTÜREL NEDENLER

Doğu'daki kan davalarının böylesine etkin bir şekilde sürmesinde kültür sorunu da önemli bir faktördür. Doğu'da kırsal alanda yaşayan yurttaşların yüzde 85'i okuma yazmadan yoksun olduğundan, kan davalarının daha rahat yaygınlaşması ve sürmesine neden olmaktadır.

HÜKÜMETLERİN TUTUMU VE YETERSİZ KALAN TEDBİRLER

Yöredeki kan davalarının sürüp gelmesinde gelmiş geçmiş hükümetlerin de payı büyüktür. Bu konuda alınan tedbirler yetersiz kalmıştır. Tedbirler için bölgenin ekonomik sosyal ve kültürel yapısı konusunda köklü bir yaklaşım gerekmektedir. Her şeyden önce köklü bir toprak reformu bölgedeki geleneksel yapı dağıtılmadan insanlar hür ve ekonomik bakımdan güçlendirilmeden sorunu temelden halletmeye imkan yoktur.

Bölgenin feodal yapısı ve bu feodal bağların özellikle üç büyük parti olan AP, CHP ve MSP'nin doğu bölgesindeki teşkilatlarına da yansıması, kan davalarını çoğu zaman bir siyasi çekişme şekline çeviriyor. Ve bu siyasi çekişmeler sonucu aşiret reislerinin milletvekili seçilmeleri ve dokunulmazlıklarını da kullanarak, diğer aşiret üzerinde daha büyük etki sağlama imkanını kazanabiliyor.

KAN DAVALARINDA ÖRGÜTLERİN ROLÜ

Son üç aydan beri doğudaki kan davalarına yöredeki bazı örgütlerde elattılar. Daha önce Parlamentoya gidip, nüfuzunu koruma emelleri peşinde olan aşiret reisleri, şimdi örgütleri arkalarına alarak, bölgede terörün estirilmesine zemin hazırlıyorlar. Urfa, Mardin, Diyarbakır illerinde bazı ağaların örgütleri beslediği ve kan davalarının giderek, örgüt çatışmaları haline dönüşmesi, bölge için yeni bir tehlike yaratıyor. Kan davalarına örgütlerin de karışması, eskiden kapanmış kan davalarının tekrar alevlenmesine yol açmaktadır.

"UY BABO UYY...: Ve çocukların giden babalarının ardından yükselen feryatları. Çoğu zaman intikam alma görevi bu küçücük masum çocuklara düşer.

VE KANLI ELBİSELER: Hasan Yılmaz'ın eşi Hasibe Yılmaz, bu kanlı elbiseleri kocasının intikamı alınıncaya kadar saklayacak.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Ara-bul

—Efendim, gazetemizde günlerdir yayınlanan partizanlık belgeleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizin il ve ilçe yöneticileriniz, pusulayla, kartvizitle, yazıyla adam sürdürüyor, kıydırıyor, veya kayırıyormuş.

—Gazetenizi okudum. Bir kampanya başlatmışsınız. Bizim, katilleri himaye ettiğimizi söylüyorsunuz. Biz meşruiyetçiyiz.

—Yani bu belgeler mevhum mu demek istiyorsunuz?

—O da ne demek, nasıl mevhum?

—Yine gazetemizin bulup çıkardığı bir başka belgeye, sizin iktidarınız zamanında hazırlanmış olan MHP raporuna mevhumdur demiştiniz de.

—Öyle mi demiştim? Dediysem demişimdir. Dediğime göre de doğrudur.

—Ama raporun mevhum olmadığı, gerçek olduğu size de gösterilerek kanıtlanmıştı. Yani şimdi bu belgeler de böylesine mevhum mudur acaba?

—Ben böyle bir şey demiyorum. Biz meşruiyetçiyiz diyorum.

—Efendim, 1969'da Battal Mehetoğlu adında bir genç öldürülmüştü. Tuncer Arabul adlı şahsın silahla yakalandığı ve katil zanlısı olduğu açıklanmıştı. Bu zat şimdi sizin partinizin İstanbul İl İdare Heyetinde yönetici olarak görev yapıyor ve İstanbul Emniyetindeki tayinleri bizzat yürütüyor.

—Ne demek? Suçlu arayıp bulmak size mi düştü?

—Siz arayıp bulamadığınız için bize düştü. Biz de aradık, bulduk. Ortaya Arabul çıktı.

—Mahkemeler hakimler suçlu bulmamış da siz mi suçlu buluyorsunuz?

—Biz değil efendim, sizin o zamanki İçişleri Bakanınız Haldun Menteşeoğlu söylüyor. Kendisine de sorduk, ben karışmam, şimdiki yöneticilere sorun dedi. Biz de şimdiki yönetici olarak size soruyoruz.

—Üzerinden onbir sene geçmiş. Ama yine de araştıracağım. Sanmıyorum ama araştıracağım. Hem bu yazının muhatabı ben miyim? Yazının muhatabı cevap versin. Ben muhatabı değilim ki.

—İzninizle size bir broşürden bazı bölümler okumak istiyorum.

—Buyrun okuyun.

—"Yıllarını devlete vermiş olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin memurları bir kasırgaya maruz kalmışlardır. Devletin altı üstü negelmiştir. Partizanlık devlet hayatının her bölümüne amansızca işlemiştir."

—Doğru değil.

—Bir dakika efendim. Henüz bitmedi. Broşürden okumaya devam ediyorum: "Öğretmen eşleri birbirinden ayrılmış biri Edirne'ye, diğeri Van'a tayin edilmiştir. Senede 3-4 tayin yapılarak öğretmenlere eziyet edilmiştir.

—Doğru değil yalan bunlar.

—Devam ediyorum: "Bu hükümet döneminde kamu hizmeti görenler ekmeği ile vicdan arasında tercih yapmaya mecbur bırakılmıştır."

—Kim yazıyorsa yalan yazıyor. Bu yazılanların hepsi yalan.

—Efendim, broşürün başlığı da şöyle: "Partizanlık, Zulüm Haline Getirilmiştir. Hesap Sorulacaktır"

—Kimmiş bizden hesap soracak?

—Siz söylemişsiniz efendim, altı ay önce yazmışsınız bunları.

—Nasıl anlayamadım?

—Efendim, bu broşür, 14 Ekim seçimlerinden önce sizin tarafınızdan hazırlanan seçim propaganda broşürlerinden biri. Partizanlık konusuna ayrılmış.

—Ya öyle mi? Öyleyse yalan değildir, madem ki ben söylemişim.

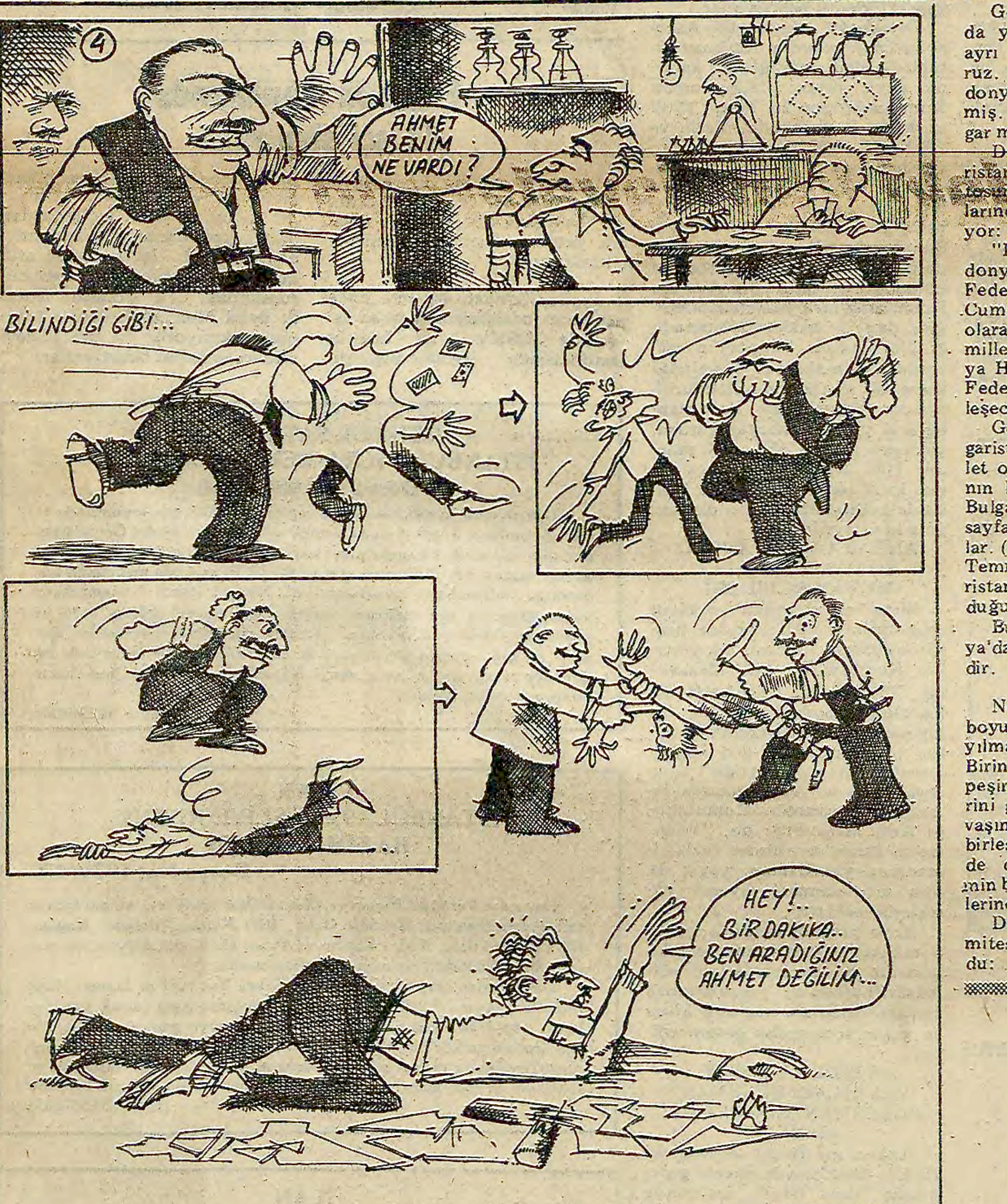
—Sonunda da şöyle diyorsunuz: "Hakkı kaybolanların veya hakkı zedelenenlerin hakları aranacak ve hakları iade edilecektir." Altı ay önce bunu söylemenize rağmen o zaman yapılanın on mislini şimdi sizin yaptığınız ispat ediliyor.

—Hah tamam işte. Biz de zaten hak arıyoruz. O sizin kıyım belgesi dediğiniz belgeler de kıyım değil, hak arama belgesidir.

—Pes efendim pes!

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

Sovyetler, Bulgaristan'ın Makedonya Cumhuriyeti üzerindeki emellerini körüklüyor

Dimitrov Makedonyalıların Yugoslavya'nın bir parçası olduğunu kabul etmişti. Fotoğrafta Tito (solda) ve Dimitrov 1947 Ağustosunda iki ülke arasında Dostluk Anlaşmasını imzalarken

Dimitrov, Makedonya meselesinde Bulgar şovenizmine dikkat çekiyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Tarih boyunca özellikle uluslararası karışıklıkların arttığı dönemlerde Balkanlar dikkatleri üzerinde toplamıştır. Birinci Dünya Savaşı öncesi Balkanlar, zamanın büyük emperyalist devletlerinin gözlerini diktiği bir bölgeydi. Daha sonra Hitler Almanyası Balkanları yutmaya çalıştı. Günümüzde ise Balkanlar, Sovyetler Birliği'nin Adriyatik kıyılarına inme emellerinin yarattığı bir gerginliği yaşıyor.

Mareşal Tito'nun ölümüyle, Moskova'nın bölgede gerginliği artırmak için neler yapabileceği tartışmaları yoğunluk kazandı. Bu arada dikkatler tekrar Moskova'nın yararlanabileceği bir mesele olan Makedonya anlaşmazlığı üzerinde toplandı.

MAKEDONYA ANLAŞMAZLIĞI

Makedonya Yugoslavya-Bulgaristan sınırında bir bölge. Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin altı cumhuriyetinden birisi. Ne var ki, bugünkü Bulgar yönetimi, bu konuda farklı düşünüyor. Jivkov yönetimi, Makedonyalıların ayrı bir millet olduğunu inkar ediyor ve onları Bulgar milletinin içinde görüyor. Bu görüşe uygun olarak da Bulgaristan, Yugoslavya'nın Makedonya bölgesi üzerinde hak iddia ediyor.

Bulgarların bu tutumu, geçmişteki tutumlarıyla tamamen çelişiyor ve 1945-48 yıllarında Georgi Dimitrov önderliğindeki Bulgaristan yönetiminin görüşlerine ters düşüyor.

Geçmişe baktığımızda Bulgaristan'da 1946'da yapılan nüfus sayımında Makedonyalıların ayrı bir millet olarak kabul edildiğini görüyoruz. Aynı şekilde 1956 sayımında da Makedonyalılar ayrı bir millet olarak değerlendirilmiş. Ancak bundan sonra Makedonyalılar Bulgar milleti içinde görülmeye başlanıyor.

Dimitrov'un konuyla ilgili görüşlerini, Bulgaristan İşçi Partisinin (Komünist) 1946 Ağustosundaki 10. genişletilmiş toplantısının kararlarında bulmak mümkün. Kararda şöyle deniyor:

"Bulgaristan İşçi Partisi (Komünist), Makedonya milletinin esas bölümünün, Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti'nin Makedonya Halk Cumhuriyeti çerçevesinde bir devlet ve millet olarak örgütlendiği görüşündedir. Makedonya milletinin diğer bölümlerinin birliği, Makedonya Halk Cumhuriyeti temelinde ve Yugoslavya Federal Halk Cumhuriyeti çerçevesinde gerçekleşecektir."

Görüldüğü gibi Dimitrov önderliğindeki Bulgaristan yönetimi Makedonyalıları ayrı bir millet olarak kabul ediyor ve bunları Yugoslavya'nın bir parçası olarak görüyordu. Oysa bugün Bulgar şovenleri bunun tersini kanıtlamak için sayfalar dolusu sözümona belgeler yayınlıyorlar. (Örneğin Bulgaristan Dışişleri Bakanlığı 24 Temmuz 1978 tarihli bir açıklamasında Bulgaristan'da Makedonya milli azınlığının bulunduğunu reddetmektedir.)

Bulgarların bu değişen tutumu, Yugoslavya'dan toprak isteğinde bulunmanın ifadesidir.

HEP GÜÇLÜDEN YANA

Ne tuhaftır ki, Bulgar hakim sınıfları tarih boyunca hep güçlü emperyalistlerden yana, yayılmacı bir siyaset gütmeye çalışmıştır. Bunlar Birinci Dünya Savaşı öncesi Çarlık Rusyasının peşine takılarak, "Büyük Bulgaristan" hayallerini gerçekleştirmek istediler. İkinci Dünya Savaşında ise zamanın Bulgar yönetimi Nazilerle birleşerek Makedonya'yı işgal etti. Günümüzde de Jivkov yönetimi sosyal-emperyalizmin bölgede yayılma ve karışıklık çıkarma emellerine hizmet ediyor.

Dimitrov 28 Eylül 1944'te Parti Merkez Komitesine gönderdiği mektupta şöyle yazıyordu:

"Milletimizin son yıllarda başına gelen bütün talihsizliklerin ve felaketlerin ana kaynağının büyük Bulgar şovenizminde, büyük Bulgar ideolojisinde, Balkanlarda hegemonya kurma ve komşu milletlere hükmetme siyasetinde yattığı açıktır. Büyük Bulgar şovenizminin kökünü acımasızca kazımadıkça yeniden doğmuş bir Bulgaristan inşa edemeyiz."

Öte yandan Dimitrov, 23 Aralık 1945'te Bulgaristan Milli Meclisinde yaptığı konuşmada Makedonya konusunda şöyle diyordu:

"Anavatan Cephesinin dış siyaseti gerçek milli Bulgar siyasetidir. Cephe, Bulgaristan'ın gerçek milli çıkarlarından hareket eder. Cephe, emperyalistlerin ve bunların hakim klik çevrelerindeki Balkan asıllı ajanlarının, Sırplarla Bulgarları birbiriyle çatıştırmak amacıyla Makedonya meselesini kullandıkları zamanın acı tecrübesini kavrıyor. Anavatan Cephesi, Makedonya meselesinin Balkanlarda bir anlaşmazlık konusu olmasına ebediyen son vermek ve bunun Bulgarlarla Sırplar ve yeni Bulgaristan'la yeni Yugoslavya arasında bir bağ olmasını sağlamak üzere herşeyin yapılması inancındadır. Makedonya'nın bölünmesi veya buraya ilişkin eğilimler ... Federal Halk Cumhuriyeti çerçevesinde milli özgürlük ve milli eşitlik kazanmış olan Makedonyalıların iradesine saygı gösterilmelidir."

Dimitrov'un sözleri Makedonyalıları tanımayan ve Yugoslavya üzerinde hak iddia eden bugünkü Bulgar yönetiminden ne kadar farklı değil mi?

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

Tito, Castro, Bloksuzluk

Mareşal Tito'nun hastalığının artması ve ölümüyle geleceği tartışılmaya başlanan bir konu da Bloksuzluk hareketidir. 1961 yılında Abdül Nasır ve Nehru ile birlikte Bloksuzluk hareketinin temellerini atan Tito'dur.

1960'lı yıllar Asya, Afrika ve Latin Amerika'da sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı mücadelenin yükseldiği yıllardı. Bu durum gelişmekte olan yoksul ülkeleri de etkileyerek bağımsızlık özlemlerini artırıyordu. Tito Bloksuzluk hareketinin başında Vietnam'dan Filistin'e, milli kurtuluş mücadelelerini ve sömürgelerdeki bağımsızlık mücadelelerini destekledi. Böylece Üçüncü Dünya ülkelerinde bir kahraman haline geldi. Hareket gelişerek uluslararası alanda büyük bir etkinlik kazanırken, Tito da bu hareketin tartışılmaz önderi oldu.

Tito'nun tarihi kişiliği ve Üçüncü Dünya ülkeleri içindeki saygınlığı geçtiğimiz yıl Havana'da Bloksuzluk hareketinin birliğini korumak için verilen mücadelede önemli bir rol oynamıştı. Tito, Bloksuzluk hareketini Sovyetler Birliği'nin yörüngesine sokmaya çalışan Castro'ya karşı bir güvence ve ağırlığı olan bir liderdi. Ve geçtiğimiz yıl Küba'da hastalığına rağmen çetin bir mücadele vererek hareketin bölünmesini önledi.

Tito'nun ölümünden sonra Bloksuzluk hareketini nasıl bir gelecek beklemektedir, herkesin cevabını aradığı soru budur. Bloksuzluk hareketi içinde Truva atı rolünü oynayan Küba gerçekten bu hareket için ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Castro'nun aynı zamanda 1982 yılına kadar hareketin dönem başkanı olması kendisine etkinlik kazandırmaktadır.

Ne var ki mülteciler olayının patlak vermesiyle apaçık ortaya çıktığı gibi Castro'nun başı beladadır. Peru Elçiliğine sığınan binlerce kişi, Kosta Rika'ya ayak bastıkları zaman "özgürlük" diye toprağı öperken, Castro'nun Latin Amerika'daki etkinliğine ağır bir darbe indirmiştir.

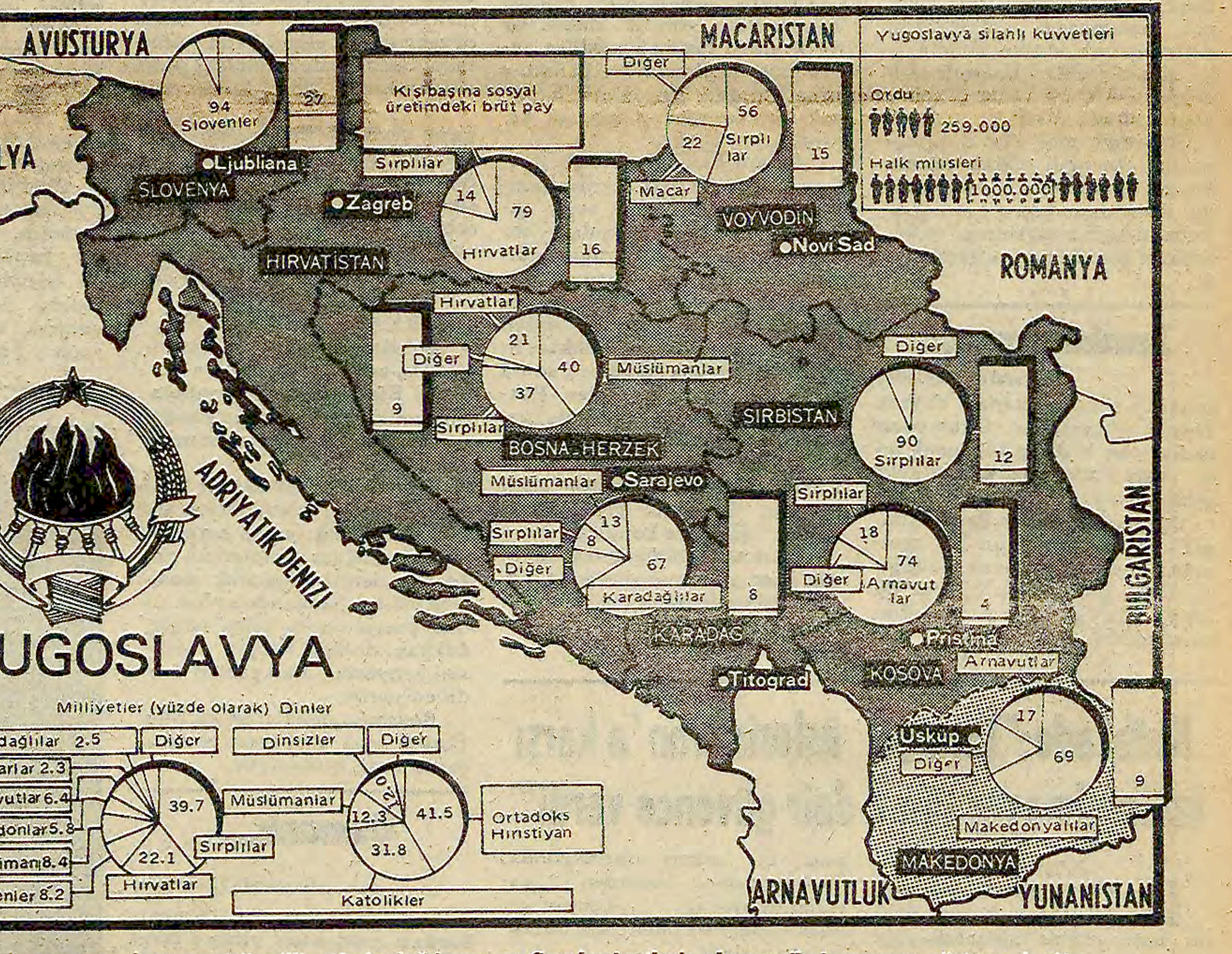
Küba'dan çıkmaya çalışan binlerce mülteci 20 yılı aşkın bir süredir Sovyetler Birliği'ne bağımlılığın ülkeyi ne hale getirdiğini gözler önüne sermiştir. Ekonomi iflas halindedir. Kimse Afrika'da maceralara atılmak istememektedir. Sürekli izlenmek ve siyasi baskılar ortak şikayet konusudur.

Castro, taraftarlarına gösteriler düzenletmek ve "Gidenler gitsin, kimseyi zorla tutmuyoruz" diyerek durumu kurtarmaya çalışmaktadır. Ama ok yaydan fırlamıştır. Küba'dan toplu göç olayının etkileri önümüzdeki yıllarda da sürecektir.

Küba'dan kaçanlar Castro'nun Latin Amerika'da maceracılığı ve Sovyet hegemonyasının hakim olma çabalarını da zayıflatmıştır. Yani Castro'nun reklamını yaptığı "Küba tipi devrimin" ...

Castro'nun bu prestij kaybının Bloksuzluk hareketine yansımaması olanaksızdır. Bu arada Afganistan'ın işgalinin Bloksuz ülkeler arasında büyük bir tepkiye yol açması da Castro'yu bir açmazın içine sokmuştur.

Bütün bunlara rağmen Castro hâlâ Bloksuzluk hareketinin birliği açısından tehlike oluşturmaktadır. Geçtiğimiz yıl Havana'da mücadelenin ilk raundu tamamlanmış oldu. Önümüzdeki yıllarda bloksuzluk hareketi yeni önderlerini yaratana kadar Tito'nun yokluğu büyük bir boşluk olarak ortaya çıkacaktır.

Yugoslavya'da çeşitli milliyetlerin dağılımını ve Cumhuriyetlerin ekonomik durumunu gösteren harita

Dünden bugüne ekonomik buhranın nedenleri -4-

sorular? cevaplar

Soru: Yaşadığımız ekonomik buhranın orta vadeli 1950'lerden ve 1960'lardan kalma nedenleri nelerdir?

İkinci Dünya Savaşından güçlü çıkarak emperyalist sistemin başına geçen ABD, 1940'lı yılların ikinci yarısında ülkemizi de nüfuz alanına kattı. 1950'lerde Demokrat Parti ve 1960'larda Adalet Partisi iktidarlarının Amerikan emperyalizmiyle işbirliği yapmaları, Türkiye ekonomisinin eskisine oranla çok daha fazla dışa bağımlı kılınması anlamına geldi.

(1) İşbirlikçi büyük burjuvazinin yanı sıra önemli ölçüde toprakağalarına dayanan ve bu asalakların çıkarlarını kollayan DP-AP, üretim ilişkileri bakımından henüz köklü bir değişikliğe uğramamış olan tarımımızı, bütün o ortaçağ kalıntısı mülkiyet yapısıyla, ansızın dünya pazarına açtılar. Bir yandan, köylümüzün kaderi buğdayın, pamuğun, tütünün, fındığın dış piyasa fiyatının ne olacağına bağlandı. Öte yandan, sanayimiz bu ihracat rekabetinin zorladığı modern girdi kullanımını karşılayacak hale getirilmediğinden, mazot, gübre, tarım ilaçları, traktör ve diğer makinelerle bunların yedek parçaları, vb. hep ithal edilmeye başlandı.

(2) Bayar-Menderesler ve onları izleyen Demirel, deniz ve demiryolu ulaştırmacılığı yerine karayolu yapımını esas aldılar. Bu yüzden, ülkede benzin tüketen tekerlekli araç sayısını gerçek ihtiyaç ve olanaklarımızla bağdaşmayacak şekilde artırdılar. Aynı zamanda, özellikle 1960'larda belirmeye başlayan elektrik enerjisi açığını, linyitlerimiz dağların altında yatar ve nehirlerimiz boşa akarken, fuel-oil'e dayalı santrallerle kapatmayı yeğlediler. Dolayısıyla Türkiye, tarımın yanı sıra ulaştırma ve enerji sektörlerinin de akaryakıt ithalatı ihtiyacının hızla büyümesi sorunuyla yüzyüze geldi.

(3) Hakim sınıfların bu kesimleri, 1950'lerde özel otomobil ithalatını körükledikleri yetmiyormuş gibi, 1960'larda tarımın gelişmesine yardımcı olacak sanayi tesislerini kurmak yerine, gerek otomobillerin, gerekse televizyon, buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi, radyo ve teyp gibi diğer dayanıklı tüketim mallarının parçalarını dışarıdan getirtip burada monte eden fabrikalara öncelik tanıdılar. Böylece sırtımıza, bir de bu montaj sanayisi için gerekli ara malların ithal edilmesi yükü bindi.

(4) Nihayet gerek DP, gerekse AP hükümetleri, tarımın, ulaştırmanın, enerji üretiminin ve sanayinin, başta petrol olmak üzere her çeşit ithalata bağımlılığının artması yüzünden büyüyen dış ticaret açıklarını, Batıdan habire kredi alarak kapatmaya çalışmak yoluna girdiler. Türkiye 1930'larda esas olarak kendi kaynaklarıyla sanayileşmeye gayret etmişken, sağlıklı bir kalkınma için gerekli yatırım fonlarını toprak reformu yoluyla oluşturmayan DP ve AP, hızla büyüyen bir dış borçlanma yarattılar. Bu kredileri alabilmek için emperyalist ülkelere verilen tavizler ise, dış paraların milli ekonomimizi güçlendirme doğrultusunda kullanılmasını başından imkansız hale getirdi.

Bütün bu nedenlerle ülkemiz 1970'li yıllara, tarım ve hafif sanayi ürünleri ihracatçısı, öte yandan petrol, kimyasal gübre ve sanayi ara malları ithalatçısı olarak girdi. Başka bir deyişle, her yıl açık veren bir dış ticaret ve artan bir dış borç yüküyle girdi. Ancak 1970'lerin ilk yarısında, yurtdışındaki işçilerimizin gönderdiği dövizler bu dış ticaret açığını kısmen kapatabiliyor, dolayısıyla dış ödemeler dengesizliği çok aşırı boyutlara ulaşmayabiliyordu. Geleneksel DP-AP çizgisinin temsilcileriyle ideolojik bakımdan onlara yakın iktisatçılar, bu noktadan hareketle, Türkiye'nin 1950'lerde ve 1960'larda yılda yüzde 7-8'lik bir hızla kalkındığını, bunun bir çeşit "ekonomik mucize" olduğunu, böyle bir "mucize"yi gerçekleştiren bir ülkede temel ekonomik yapının sakatlığından söz edilemeyeceğini ileri sürerler. Bu görüş yanlıştır. İster "Türkiye yarı-sömürge ve yarı-feodal bir ülkedir" diyelim. İster "Türkiye emperyalizmin baskı ve sömürüsü altındaki bir az gelişmiş tarım hafif sanayi ülkesidir" diyelim. İster "Türkiye dünya emperyalist sistemi içinde merkezin belirlediği bir işbölümüne tabi olan bir çevre ülkesidir" diyelim. İster yukarıda yaptığımız gibi ihracatımızın ve ithalatımızın unsurlarını tasvir etmekle yetinelim. Adını nasıl koyarsak koyalım, ekonomimizin bir temel, yapısal sorunu vardır: Üretici güçlerimizin gelişmesi, öncelikle dışa bağımlılık ve ortaçağın mirası tarafından engelleniyor.

Nitekim DP ve AP iktidarlarının oluşmasında büyük sorumluluk taşıdıkları bu hastalıklı yapının bedelini, 1970'lerin ortalarından itibaren bütün ağırlığıyla ödemeye başlamış bulunuyoruz.

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

SOLDAN SAĞA — 1) Yargı. - Bina yapımında kullanılan bir alet ...

YUKARIDAN AŞAĞIYA — 1) ...

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: ...

YUKARIDAN AŞAĞIYA: ...

AP, polisleri...

(Baştarafı 1. sayfada)

olan müdürlükler seviyesindeki raporda "Tetkik ve tahkik zatı alilerinize aittir" ifadesi kullanılıyor. Muhbir, sürülmesini istediği müdür ve muavinler hakkında da şu notu raporuna ekliyor: "Bu kişilerin bir saat vazifelerinde kalmaları ileride ve şimdi büyük mahsurlar doğurabilir."

İstanbul İl Teşkilatı, Propaganda, Basın ve Halkla İlişkiler Başkanı Kazım Avdan Başbakan Süleyman Demirel'e gönderdiği "İstanbul'da Güvenlik (Emniyet Tedbirleri)" başlıklı raporunda ise emniyet görevlilerinin artırılması ve özel eğitime tabi tutulmasının yanı sıra, muhtarlara çevresindeki şüpheli kişileri tespit etme görevlerinin verilmesini istiyor. Avdan, Başbakana gönderdiği raporun bir maddesinde de şöyle diyor: "Güvenlikle ilgili konularda, parti teşkilatlarından, delegelerden, mahalle temsilcilerinden yararlanılabilir. Bunlara özel görevler verilmelidir. Kişilerin eğilimlerini, davranışlarını mutlaka tespit etmelidirler. Kim neye hizmet ediyor, amacı ne?"

BANKALARIN GÜVENLİĞİ

Kazım Avdan bankaların güvenliği ile ilgili olarak da, şöyle diyor:

"Bankaların güvenliği kendilerine verilmeli. Her bankanın bir emniyet görevlisi olmalı. Görevliler daha önce emniyet teşkilatında eğitim görmeli. Böylece büyük ölçüde iş sahası açılmış olur. Bankanın vereceği silah her akşam bankanın müdürünün kasasına konmalı. Görevlinin ücret durumu, bankada çalışan herhangi bir memurun ücret durumu gibi olmalıdır."

Bir yandan emniyet teşkilatı içinde başta amirlikler olmak üzere, etkili görevlere AP'li memurlar getirilip bunlar AP teşkilatlarına bağlanırken, diğer yandan güvenlikle ilgili özel görevler bizzat parti teşkilatlarına, parti delegelerine, mahalle temsilciliklerine veriliyor. Böylece devletin güvenlik teşkilatı AP'lileştirilmiş oluyor.

THY'de...

(Baştarafı 1. sayfada)

seferlere başlaması bekleniyor.

Yapılan protokole göre, işçilerin ücretlerine ilk yıl için yüzde 65, ikinci yıl için ise yüzde 40 oranında zam yapıldı.

Hava-İş Sendikası Genel Başkan yardımcısı Cavit Güngör, anlaşmanın sağlandığını doğrulayarak toplusözleşme ile alınan haklar konusundaki geniş açıklamanın daha sonra yapılacağını söyledi.

Bilindiği gibi, THY uyuşmazlığı ile ilgili olarak yürütülen görüşmelerin son aşamasında ücret dışındaki diğer konularda anlaşma sağlanmış ve ücretlerin görüşülmesine geçilmişti.

Jandarmanın...

(Baştarafı 1. sayfada)

lirterek, şikayet üzerine Yüksek Teknik Öğretmen Okulundan başka yere verildiğini, ancak iki ay sonra, olay günü okula gelir gelmez ateş açtığını açıkladılar.

Öğrenciler, ayrıca Şerap Şimşek'i vuran kurşunun 25 metreden hedef gözetilerek atıldığını, Serap Şimşek'ten çıkarak da Derya adlı öğrenciyi yaraladığını da söylediler.

Nafile...

(Baştarafı 3. sayfada)

Sekreterleri Nahit Menteşe ile Mustafa Üstündağ'ın zaman zaman temas ettikleri, fakat bu temaslardan hiç bir sonuç sağlanmadığı öğrenildi.

YETKİLİ KURULLAR TOPLANIYOR

Son olarak, AP ve CHP yetkili kurullarının pazartesi günü bir araya gelerek durumu değerlendirecekleri öğrenildi. AP Genel İdare Kurulunun yarın saat 11.00'deki toplantısından sonra saat 13.00'te de AP Ortak Grubunun Cumhurbaşkanlığı seçimini görüşeceği bildirildi.

Aynı gün CHP Genel Yönetim Kurulu da toplanarak gelişmeleri gözden geçirecek. Salı günü CHP grubunda yapılacak görüşmeden sonra Batur'un adaylıktan çekilebileceği bildirildi.

AP'DE TEPKİ

Bu arada AP'de bakanlara karşı tepki de artıyor. Eleştirilerin özellikle Halil Başol (Ticaret), Orhan Cemal Fersoy (Milli Eğitim), Esat Kıratlıoğlu (Enerji ve Tabii Kaynaklar) üzerinde yoğunlaştığı, bu hafta yapılacak grup toplantılarında bazı AP'li parlamenterlerin bu konudaki görüşlerini gruba getirmeye hazırlandıkları bildirildi. Bu arada çok sayıda parlamenterin de Cumhurbaşkanı seçiminde bir sonuç sağlamaksızın turlarla vakit geçirilmesine karşı çıktıkları ve onların da grupta bazı eleştirilerde bulunacakları belirtildi.

Ankara'da katledilen zabıta memuru ve oğlu toprağa verildi

ANKARA (ÖZEL)

Önceki gece öldürülen Ankara Belediye Zabıtası memuru Müslüm Ballıktaş ve oğlu ilkokul 2. sınıf öğrencisi Pehlivan Ballıktaş dün toprağa verildi. Ballıktaşların katli üzerine bir açıklama yapan Ankara Belediye Zabıta Müdürü Turgut Balta, "Çok sevilen bir arkadaşımızdı. Değerli bir memur arkadaşımızı kaybettik, üzgünüz" dedi. Zabıta Memurları Federasyonu Genel Sekreteri Yusuf Hüdai Aydın ise "Olaydan büyük üzüntü duyduk, arkadaşımızın devrimci mücadelesini sürdüreceğiz" şeklinde konuştu.

Cenaze töreni için Ankara Zabıtasında görevli memurlar bir toplantı yapmak istediler, ancak izin verilmeyince Ballıktaş ve oğlu sade bir törenle Karşıyaka Mezarlığında toprağa verildiler.

Müslüm Ballıktaş ve oğlu Pehlivan'ın önceki gece Akdere semtindeki akrabalarının evine giderken, faşistler tarafından yolu kesilmiş ve nereye gittiği sorulmuştu. Gittiği evi gösteren Ballıktaş'a "O evin sahibi solcu, oraya neden gidiyorsun" diyen komandolar, önce Ballıktaş'ın oğlunu kurşuna dizdiler, sonra da kendisine ateş ettiler. Pehlivan Ballıktaş olay yerinde, zabıta memuru ise hastaneye kaldırılırken öldü. Olaydan sonra Zabıta Amirliğine telefon eden bir kişi, "Sizden bir kişi daha öldürdük" şeklinde konuştu.

Ballıktaş'ın öldürülmesinin iki gün önce aynı mahallede bir sağcının öldürülmesine misilleme olduğu belirtiliyor.

Siverek'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

eve patlayıcı madde atıldığını da belirttiler.

İSTANBUL'DA 236 KİŞİNİN YAKALANDIĞI AÇIKLANDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yapılan açıklamada son 15 gün içinde sürdürülen operasyonlarda 9 kişinin ölümünün ... yakalandığı bildirildi. İstanbul Şenlikköy'de öldürülen 3 Amerikalı ile Beşiktaş'ta öldürülen astsubayın da katil zanlısı olduğu bildirilen sanıkların 224'ünün ... 12'sinin sağ örgütlere mensup olduğu belirtildi.

4 APOCU YAKALANDI 4'Ü ARANIYOR

Adana Sıkıyönetim yetkilileri 18 Nisan günü yapılan aramalarda Gaziantep'de, Abidin Atılgan, Dr. Nergis Seden, İşçi temsilcisi Yasin Kaplan ve Eğitim Enstitüsü öğrencisi Erdoğan Ulusoy ile Mustafa Kara'yı öldürmekten Hüseyin Atılgan ile Erdoğan Kahyaoğlu'nu yaralamaktan sanık olarak 4 Apocunun yakalandığını, 4'ünün de arandığını açıkladılar.

KONYA'DA İKİ MÜDÜR SALDIRIYA UĞRADI

Konya Yabancı Diller Yüksek Okulu Müdürü Ali Aycı'nın özel otomobili benzin dökülerek ateşe verildi. Saldırganlar kaçtılar.

Öte yandan Karapınar'da Endüstri Meslek Lisesi Müdürü Hamza Sekke'nin evi kimlikleri belirlenemeyen kişilerce tabancayla tarandı. Olay sırasında evin camları kırıldı. Yapılan incelemede 7 adet boş kovan bulundu.

BİRECİK'TE 3 KİŞİYİ ÖLDÜREN SALDIRGANLAR YAKALANDI

Urfa'nın Birecik ilçesinde 24 Nisan günü bir kahveyi tarayarak 3 kişinin ölümüne yol açan Ali Tekik, Mehmet Kılıç, Kemal Toksöz ve Hasan Taş adlı saldırganlar güvenlik kuvvetleri ile girişilen çatışma sonucu ele geçirildiler.

KELKİT'TE SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI İLAN EDİLDİ

Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde çıkması muhtemel olaylar üzerine 05.00-19.00 saatleri arasında sokağa çıkma yasağı konuldu. Gümüşhane Valisi Şevket Pazarcı yasağın ... Kelkit'te yapılacak MHP mitingi düzenlenmek istenmesi üzerine alındığını bildirdi.

ESKİŞEHİR'DE İKİ ÖĞRENCİNİN KATİLİ YAKALANDI

Eskişehir'de bir süre önce Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi İsmail Demirel ve Ticaret Lisesi öğrencisi Abdullah Çetin'i Muttalip Caddesinde öldürdüğü iddia edilen kaçak İlhan Yalçın adlı şahıs güvenlik kuvvetlerince yakalandı. Endüstri Meslek Lisesi öğrencisi olduğu belirlenen İlhan Yalçın ilk sorgusundan sonra tutuklandı.

KOMANDOLARIN TERÖRÜ YÜZÜNDEN KADIKÖY EFES ÇARŞISI ESNAFI DÜKKANLARI BOŞALTTI

Bir süre öncesine kadar canlı bir alışveriş merkezi olan Kadıköy Efes Çarşısı, komandoların terörü yüzünden mağazaların çoğunun kapanması sonucu ıssızlaştı.

Çarşıda üst kattaki bir kahvede üstlenen komandolar sık sık esnafa baskı yapıp haraç isteyince mağaza sahiplerinin çoğu işyerlerini kapatarak pasajı terk ettiler. Komandolar her sabah pasajda açık kalan birkaç dükkanı dolaşıp Hergün gazetesini satıyorlar, almayanları tehdit ediyorlar.

Boşalmış dükkanlarıyla Efes Çarşısı artık bir harabe görünümünü almış bulunuyor.

Gökçebey Devlet Hastanesi doktorsuz, ilaçsız, hatta masa sandalyesiz hizmete açılmış.

(Fotoğraf AYDINLIK)

Gökçebey Devlet Hastanesi doktorsuz, yataksız hizmete açılmış

ZONGULDAK (ÖZEL)

Zonguldak'a bağlı Gökçebey Devlet Hastanesi iki yıl önce bina olarak inşası bittiği halde hâlâ halkın hizmetine sunulmadı. Şu anda iki personelle çalışan hastanede ne bir tıbbi araç ne de bir masa bulunuyor.

Ancak Gökçebey Devlet Hastanesinin Zonguldak Bölge Sağlık Müdürlüğünde hizmete açılmış olarak gösterildiği bildiriliyor.

Gökçebeyliler hasta tedavi etmek bir yana, tek bir yatağı bile bulunmayan hastanenin bir an önce gerçekten hizmete açılmasını bekliyor.

İstanbul Barosu'nun Anayasa Semineri yapıldı

● **Profesör Tarık Zafer Tunaya'nın yönettiği seminerde Aslan Başer Kafaoğlu, Prof. Dr. Bahri Savcı, Tabii Senatör Suphi Karaman, Prof. Dr. Lütfi Duran ve Doç. Dr. Server Tanilli'nin verdiği bildiriler okundu.**

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL Barosu ve İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi "Demokratik Anayasal Düzenin İşlerliği, Anayasal Hak ve Özgürlüklerin Yaşama Geçirilmesi" konulu bir seminer düzenledi.

Semineri yöneten Prof. Tarık Zafer Tunaya'nın açış konuşmasından sonra söz alan, İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, bazı çevrelerin, 1961 Anayasasının yürürlüğe girdiği dönemden bu yana, bu Anayasa ile devletin yönetilemeyeceğini ileri sürdüklerini belirterek, Anayasanın "toplum için lüks" olduğunu iddia eden anti-demokratik 12 Mart rejiminin, zor kullanarak Anayasada yaptığı değişikliklerin, otoriter ve totaliter devlet özlemcilerini tatmin etmediğini söyledi.

1961 Anayasasına ters yönde uygulanan ekonomik ve sosyal sistemin, bağımlı olduğu evrensel kapitalizmin içine düştüğü bunalımların, ülkemizde bu sistemi devlet zorbalığına başvurarak ayakta tutma çabalarının yoğunlaştığını belirten Apaydın, faşist odakların terör eylemlerinin, devlet içine sızarak yoğunlaşmasının, bu çabaların ürünü olduğunu söyledi. Apaydın, bugünlerde ortaya atılan anti-demokratik yöndeki Anayasa değişikliği tartışmalarını, bu çabalardan ayırmanın olanaksız olduğunu söyleyerek, değişiklik isteklerinin özde Anayasayı ortadan kaldırmaya yönelik olduğunu vurguladı.

Apaydın, yapılması düşünülen Anayasa değişikliğiyle, Türkiye'de Parlamento kurumu ile örtülü bir dikta rejimi getirilmek istendiğini söyleyerek sözlerine son verdi.

Daha sonra Aslan Başer Kafaoğlu, Prof. Dr. Bahri Savcı, Milli Birlik Grubu adına Senatör Suphi Karaman, Doç. Dr. Server Tanilli ve Prof. Dr. Lütfi Duran tarafından verilen bildirilerin okunmasına geçildi.

Kalabalık bir kitlenin ve öğretim üyelerinin izlediği seminerin öğleden sonraki bölümünde ise, tartışmalı bir oturum düzenlendi.

İşte 8 çocuklu Hıdır Eren. Zararı 510 bin lira, kendisine gönderilen yardım miktarı ise iki battaniye bir çuval un!

(Fotoğraf: Şahin TOĞAY)

Pülümür'de hasar tespit komisyonu bile kurulmamış

8 çocuklu bir aileye yapılan sel yardımı: İki battaniye, bir çadır, bir torba un

TUNCELİ (ÖZEL)

ÇEMİŞKEZEK'in Reşol, Çaybağı, Ulukale, Cevizlidere köylerine selden bu yana hiç bir yardım yapılmadığı bildiriliyor. Öte yandan Tunceli'nin Pülümür ilçesine şimdiye kadar hasar tespit komisyonu bile kurulmadı. YSE Müdürlüğü de ilçedeki mahalli yöneticilerin kendi imkanlarıyla yürüttüğü çalışmalarını da yasakladı.

"ZARARIM 510 BİN LİRA YAPILAN YARDIM: İKİ BATTANİYE, BİR ÇADIR"

Çemişkezek'e bağlı Reşol mezrasından Hıdır Eren adlı 8 nüfuslu topraksız bir köylü hükümetin 510 bin lira zararına karşılık iki battaniye, bir çadır ve bir çuval un gönderdiğini açıkladı.

Hıdır Eren kendisiyle görüşen muhabirimize şunları anlattı: "Tek gelirim 90 tane koyun. Sel gecesi komşuya yardım edeyim derken, baktım ki bizim komu da basmış sular. Komun ağzına kadar su dolmuş. 90 koyun, 70 kuzu sel sularında boğuldu. Bir torba un 8 nüfusun nesine yetecek?"

Başka köylülerin de koyunlarının sel sularında boğulduğunu, ancak devletin hiç yardım yapmadığını anlatan köylüler selin sürüklediği kumun ekili araziyi üç yıl kullanılamaz hale getirdiğini de kaydettiler.

Reşol mezrasındaki köylüler selden uğradıkları zararın bir listesini yaparak hükümete duyurmamızı istediler. Liste şöyle:

Mustafa Güler (1 dönüm ekili tarla, 10 dönüm bahçe); 300 bin lira. Süleyman Yılmaz (tarla ve bahçe) 600 bin lira. Mehmet Akbaş (dut, elma ve kavak bahçesi) 300 bin lira. Abdullah Polat (bir bahçe, tek ağaç kalmamış) 100 bin lira. Dursun Yıldız (200 kg. patetes ekili tarla) 150 bin lira. Su bendi (geçen yıl devletçe yapılmıştı) 130 bin lira.

Bu arada Besim Kaya'nın 2 dönüm ekili alana, Veli Doğan'ın 4 dönüm ekili tarlası, İsmail Kılıç'ın 7 dönüm tarlası büyük hasar gördü.

Yunanistan'da Rallis Başbakan oldu ama Averof gücünü koruyor

(ATİNA) MİHAİL VASİLYADİS BİLDİRİYOR

Karamanlis'in yerine Yeni Demokrasi Partisinin Başkanlığına seçilen Rallis'e Başbakanlık yolu açılırken, son ana kadar büyük favori durumundaki eski savunma Bakanı Averof seçimi kaybetmesine rağmen partideki gücünü korumaktadır.

Averof'un yeni kurulacak hükümette Çalışma Bakanı olarak görev alarak gücünü muhafaza edeceği ve partiden başka ordunun da desteğini alacağına inanılmaktadır.

Ancak görünen odur ki bu parti içi mücadele iktidarı yıpratacak ve zayıflatacaktır. Bundan kârlı çıkacak olan ise ana muhalefet partisi lideri Andreas Papandereu'dur.

Yorgo Rallis tamamen Karamanlis'in politikasının takipçisi durumundadır. Rallis'in programının önemli noktalarından birini, Türk-Yunan işbirliği oluşturmaktadır. Bu, Türkiye'nin Yunanistan'la olan anlaşmazlıklarını halledebilmesi için belki de son iyi fırsattır.

Herhangi bir iktidar değişikliği durumunda, Batıya pek sıkı bağlı olmayan Papanderaus'a Amerika, CENTO ve AET çevreleri baskı yapmaktan çekinecekledir. Dolayısıyla Türk-Yunan görüşmeleri Yunanistan açısından daha bir katılıkla ele alınacaktır.

Ege'nin karşılıklı iki kıyısındaki halklar kendi sorunlarını ele alabilmek ve iç huzuru sağlayabilmek için barışa muhtaçtırlar. Baştaki hükümetlerin bunu anlayarak biran önce bunu gerçekleştirmeye çalışmaları zorunludur.

Yumuşak başlı ve ılımlı, olgun politikacı Rallis'in hükümeti, Devlet Başkanlığı makamındaki Karamanlis'in de desteğiyle bunu başarabilecek durumdadır. Yeter ki Türkiye de gerekli olgunluğu göstersin ve üstüne düşen görevi yerine getirsin.

MHP Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner'in ziyaretinden sonra

Komandolar Düzce'de huzur bırakmadı

DÜZCE (ÖZEL)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner'in Düzce'ye gelmesinden sonra, MHP'li militanlar önlerine gelen herkese saldırmaya başladılar.

Düzce Öğretmenler Derneği onlarca kez saldırıya uğradı. Komandolar bu arada TİKP, Düzce İlçe Yöneticisi İsmail Gündüz'ü de tehdit ettiler. Polis ise Düzce'ye dışardan gelen komandoların tüm saldırılarından haberdar olduğu halde hiç birini yakalamadı, hiç bir şikayeti de değerlendirmedi. MHP binasına yakın olan Otopark Polis Karakolu da saldırılara seyirci kalıyor. On günden bu yana hiç bir öğretmen Düzce Öğretmenler Derneği'ne gidemiyor. MHP'liler bu arada esnafı da sık sık tehdit ediyor.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan TİKP Bolu İl Başkanı Cemal Aksu MHP'nin Bolu ve Düzce'yi kurtarılmış bölge haline getirmeye çalıştığına dikkat çekerek şöyle dedi:

"MHP'li komandolar sokak ortasında güpegündüz adam dövme cesaretini nereden alıyorlar? Düzce Öğretmenler Derneği'ne yapılan saldırılar ne zaman önlenecek?"

"Emniyet ve Valilik tedbir almalıdır. Olaylar büyüdüğünde sorumluluk Düzce Emniyet Amirliğine ait olacaktır.

"Şimdiye kadar işten atılan işçilerin sayısı 1175"

YSE-İş Başkanı Acar, Karayiğit'in kanunsuzluklarını açıkladı

● "Bakanlık telsiz emri ile mahkeme kararlarına uyulmamasını istedi"

ANKARA (ÖZEL)

YSE-İş Sendikası Genel Başkanı İsmet Acar, düzenlediği basın toplantısında Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığının kanunsuzluklarını belgelerle gazetecilere açıkladı. Acar, Bakanlığın son olarak 8 Mayıs tarihinde telsiz emriyle mahkeme kararlarına uyulmamasını istediğini söyledi.

Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığı ile MİSK'e bağlı Köy YSE-İş arasında 22 Nisan tarihinde imzalanan ek protokolün uygulanmasının Samsun, Rize, Sivas İş Mahkemelerinden sonra Diyarbakır İş Mahkemesince de 81 işyerinde durdurulduğu bundan böyle protokolün uygulanmasının yasal açıdan mümkün olmadığını belirten Acar sözlerini şöyle sürdürdü:

"Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığı ile MİSK'e bağlı Köy YSE-İş Sendikası arasında 29 Kasım 1979 günü imzalanan işyeri düzeyindeki toplu iş sözleşmesini mahkeme ve Yargıtay kararlarına ek olarak Edirne İş Mahkemesi de geçtiğimiz günler içinde iptal etmiştir. Bu sözleşmenin bundan böyle Türkiye sınırları içinde uygulanmasına hukuken imkan yoktur. Buna rağmen Bakan Karayiğit hukuken batıl olan bu sözleşmeyi uygulamakta direnmekte ve yasaları çiğnemektedir.

"Bakanın işbaşına geldiğinden bu yana atılan işçi sayısı 1175'dir. Ayrıca YSE Genel Müdürlüğünde çalışan 12 bin mevsimlik işçinin işine son verilmiştir. Oysa toplusözleşme ve yasa ihtiyaç doğduğunda öncelikle daha önce işten çıkarılan mevsimlik işçilerin işe alınacaklarını emretmektedir.

"İşçiler MİSK'e geçmeye zorlanmakta, üyelerimiz Yozgat, Tokat ve Çankırı'ya sürülmektedir"

Acar, Bakanın yasa tanımazlığı nedeniyle sendikalarının 23 milyon liralık zarara uğradığını, bu zararın da Bakana ödettirileceğini söyledi. YSE-İş Başkanı İsmet Acar, yargı kararlarına uymayan 37 YSE İl ve 13 YSE Bölge Müdürü hakkında cezai kovuşturma yapılması amacıyla Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunduklarını da açıklamasında belirtti.

"Yasaklanmış" da...

(Baştarafı 1. sayfada)

olmadıklarını, toplanan kitapları iade ettiklerini belirtiyorlar.

Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcılığı evlerden toplanan kitaplarla ilgili verdiği bir kararda şöyle diyor: "Sıkıyönetim Komutanlığının 26 Nisan 1980 tarih ve 2 nolu bildirisinde ve 27 Nisan 1979 tarih 4 nolu bildirisinde yargı mercilerince yasaklanmış her türlü yayının bulundurulmasının yasaklandığı belirtilmiş ise de, 1904 sayılı Sıkıyönetim Yasasının 3. maddesinde, herhangi bir matbuatın bulundurulmasının Sıkıyönetim Komutanlığınca yasaklanabileceğine dair bir hüküm bulunmadığı gibi, Askeri Yargıtay'ın müteaddit içtihatlarında belirtildiği üzere, bir matbuatın bulundurulmasının Sıkıyönetim Komutanlığınca yasaklanamayacağından, yüklenen suçtan 353 sayılı yasanın 105. maddesi uyarınca itirazı kabil olmak üzere sanık hakkında koğuşturmaya yer olmadığına karar verildi."

ANKARA VE İSTANBUL SIKIYÖNETİM ADLİ MUŞAVİRLİKLERİ

Gözaltına alınmalar ve kitap toplatmalarla ilgili bilgisine başvurduğumuz Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliği, "Bu konuda Yargıtay Genel Kurulunun açık kararı var, bir kişinin evinde yasaklanmış yayın bulundurulması bizi ilgilendiren bir durum değildir" diye cevaplandırdı. Aynı konuda İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliği de, "Yargıtay'ın kararı var, birden fazla olmadıkça yasaklanmış yayın da olsa suç olamaz" diyerek görüşlerini belirtti.

Açık Yargıtay kararına, çeşitli mahkeme kararlarına ve Sıkıyönetim Komutanlıklarının adli müşavirliklerinin sorularımıza verdiği cevaplara rağmen kitap ve yayın toplamalar devam ediyor.

EVİNDE AYDINLIK YAYINLARI BULUNAN ÖĞRETMENİ GÖZALTINA ALDILAR

Ankara'nın Balgat semtindeki Türk-İş bloklarında önceki gece, sabaha karşı 04.00 sıralarında yapılan aramada, İncesu Lisesi Almanca Öğretmeni Halil Yapağılı evinde Aydınlık Yayınları bulundurduğu gerekçesiyle gözaltına alınarak, Çankaya Jandarma Karakoluna götürüldü.

Öte yandan güvenlik kuvvetleri Malatya'da Bora Kitabevini basarak, birçok kitaba el koydu ve orada bulunan muhabirimiz Yusuf Çelik'i bir gün gözaltında tuttu. Diyarbakır'da ise yüzlerce yurttaş evlerinde kitap bulundurdukları gerekçesiyle gözaltına alınıyor.

Aynı uygulama Türkiye'nin her tarafında sürdürülüyor.

Ereğli Un Fabrikasında 43 işçi işten atıldı

EREĞLİ (ÖZEL)

EREĞLİ Un Fabrikasında çalışan 43 işçinin iş aktinin yasadışı olarak feshedildiği bildiriliyor.

İşçiler bundan bir süre önce patronun baskılarına rağmen işyerinde MİSK'e karşı Gıda-İş Sendikasında örgütlenmişlerdi. Daha önce yasadışı işten çıkarmalara karşı birliklerini koruyarak mücadele eden işçiler, atılan bazı arkadaşlarını geri aldırmayı başarmışlardı. İşçiler işten atılmalarla ilgili olarak işveren durumundaki CHP Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Erden'in tutumunu kınıyorlar ve mücadeleyi sürdüreceklerini belirtiyorlar.

Yazar Faik Akçay'ın annesi öldü

İSTANBUL (ÖZEL)

Türkiye Yazarlar Sendikası üyesi, yazar Faik Akçay'ın annesi Meryem Akçay, dün vefat etti.

Ordu Cumhuriyet köylülerinden Meryem Akçay'ın cenazesi, bugün (pazar) Fatih Camisinde kılınacak öğle namazından sonra, Topkapı Çamlık mezarlığında toprağa verilecek.

Kutbzade: "Türkiye üslerin İran'a karşı kullanılmayacağına dair güvence verdi"

İSTANBUL (ÖZEL)

İRAN Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade, Amerika'nın İran'a karşı girişebileceği yeni bir askeri operasyonda, Türkiye'deki üslerden yararlanamayacağı konusunda Türk hükümetinden söz aldıklarını açıkladı.

Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito'nun cenaze töreninden İran'a dönerken Yeşilköy Havaalanında bir süre kalan Kutbzade, gazetecilere yaptığı açıklamada, iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin önemine değindi. Kutbzade "Böyle bir gelişme, iki ülkenin de yararına yeni gelişmelere yol açacaktır" dedi.

İran'ın ihtiyaçlarını Türkiye'den temin etmek ve bunun için de Türkiye ile anlaşma yapmak istediklerini belirten Kutbzade böyle bir anlaşmanın iki ülkeyi birbirine daha çok yaklaştıracağını söyledi.

Kutbzade, Türkiye'nin ihtiyacı olan petrolü vermeyi arzu ettiklerini de bildirdi.

Türkiye'deki üslerden bir askeri operasyon sırasında Amerika'nın yararlanamayacağı konusunda Türk hükümetinden söz aldıklarını da kaydeden Kutbzade, "Türk hükümetinin bu sözüne güveniyoruz. Biliyoruz ki, Türk halkı da bu üslerin kardeş İran halkına karşı kullanılmasından yana değildir. Biz Amerika'dan korkmuyoruz, Türk halkına Türk hükümetine güveniyoruz" dedi.

Bir soru üzerine Türkiye'nin arabuluculuk yapması konusuna da değinen İran Dışişleri Bakanı, "Amerika'dan ne istediğimiz bellidir. Biz isteklerimizi Amerika'ya ilettik. Bu durumda arabuluculuk sözkonusu değildir. Amerikalılar isteklerimizi ya kabul edecek, ya da etmeyecekler dir. Bunun dışında bir şey olamaz" şeklinde konuştu.

Prof. Serin: "Ücretlerin dondurulması çözüm değildir"

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Ticaret Odasının aylık yayın organında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Necdet Serin tarafından yazılan "Ücretlerin dondurulması ve enflasyonla mücadelede izlenmesi gereken temel politika" başlıklı yazıda ücretlerin dondurulmasının çözüm olmadığı belirtildi.

Prof. Dr. Serin, hızlı fiyat artışlarının devam ettiği bir ortamda fiyatları genellikle çok geriden izleyen ücretleri dondurmanın çözüm olmaması bir yana, çözümü biraz daha güçleştireceğini kaydetti. Prof. Dr. Serin, fiyatları dondurmanın da mal yokluğuna, karaborsaya ve daha büyük fiyat artışlarına neden olacağını belirterek, "Bu sebeple soruna ücret ve fiyatları dondurmak açısından değil, gelir politikası açısından bakmak gerekir" dedi. Prof. Dr. Serin yazısının sonunda şu görüşlere yer verdi:

"Kısacası ücretlerin dondurulması çözüm değildir. Fakat üretimde artışı sağlamak koşulu ile ücret, kira ve fiyat artışlarının sınırlanmasına zorunlu olarak yol açacak tutarlı bir gelir politikası izlenmesi Türkiye için temel çözüm şeklini oluşturmaktadır."

Osmanlı...

(Baştarafı 1. sayfada)

Yeni sözleşme ile Osmanlı Bankası çalışanları, yılda 6 ikramiye, 20 bin lira giyim ödeneği, 10 bin lira yakacak ödeneği ve 10 bin lira izin harçlığı, ayda 2 bin lira kreş ödeneği, günde 200 lira tutarında yemek ödeneği alacak.

1 Ocak 1980'den başlamak üzere geçerli sayılacak sözleşme iki yıl süreyle yürürlükte kalacak

HALK BİLİM

Tatköy'de Yüzüncü Gün Şenliği ve Düğün Odunu

ZEKİ OĞUZ,Konya

Tatköy, Konya'nın Kuzeybatısında kentten 16 km. uzaklıkta, 180 hanelik bir köydür. Köylüler nüfusun göçler nedeniyle bu derece azaldığını söylüyorlar. Köyde erozyon nedeniyle çiftçilik bir geçim kaynağı olmaktan çıkmış, kovunculukta ise kış döneminde beş aylık uzun bir tüketim dönemi olduğu ve yem, saman ve diğer ihtiyaçlar nakti kaynak gerektirdiği için yaban işçiliği ön plana geçmiştir. Günümüzde her evden bir ya da iki genç yaban işçiliğine gitmektedir.

Köyden diğer köylere ulaşım olmadığı için çevre köylerle pek az ilişki vardır. Görenek ve adetleri de çevre köylerden değişiktir. Buna karşın örneğin Yüzüncü Gün Şenliği ve Düğün Odunu İmecesi kısmi değişikliklerle çevre köylerde ve Konya yöresinde de vardır. Halk arasında birlik ve beraberliği sağlayan bu görenekler günümüzde tamamen unutulmuştur. Bunun nedenleri ayrı bir yazı konusudur.

YÜZÜNCÜ GÜN ŞENLİĞİ

Yüzüncü Gün Şenliği, koç katımının yüzüncü gününde çobanlar tarafından yapılmaktaydı. Bu tarih şubat ayı başlarına rastlıyordu. Çobanlar şenlik olarak deve gezdirecekleri için bir gün önceden malzemeleri hazırlar, işbölümü yaparlardı.

Deve yapımı için kısa bir merdiven bulunur, merdivenin tam ortasına hörgüç görevi yapacak tahtalar çakılır, merdivenin üstü koyun postları ile örtülür. Merdiveni postların altında iki kişi taşır ve bunlar dışardan görünmez. Ayrıca devenin boynu da bir kişi tarafından taşınır. Kafa kısmı,üstü post kaplı küçük bir yastıktan oluşur, boyun kısmı ise urgan ya da örmeden olurdu ki deve hareketli bir görünüm kazanırdı. Devenin kafasına gora ya da küçük çanlar takılır, bunlar ayrı bir hava verirdi şenliğe.

Şenlik sabahı çobanlar toplanır, deve hazır edilirdi. Ayrıca devenin başında iki görevli olurdu. Bunlardan biri deveci olur, onu önden iple çeker, diğeri de koruyucu olurdu. Koruyucu elindeki kocaman övendiresi ile deveyi taşlayan, orasını, burasını çekiştiren çocuklardan korurdu. Herşey hazır olunca ev ev dolaşma başlardı. Ekipte bulunan beş-altı kişi de köylünün verdiği un, bulgur, yağ vb. heybelerine doldururdu. Kapısı çalınan kişi vereceğini önceden hazır eder, deveciler gelince verirdi. Deveciler "sağol" yerine "dölümüz bereketli olsun" diyerek bir başka kapıya geçerlerdi.

Toplama işi bittikten sonra bir odaya oturulur, sohbet edilirdi. Bu arada görevlendirilen birkaç kişi de toplanan yiyeceklerle bir ziyafet hazırlığına girişirlerdi. Buna "ferfene" denirdi. Ferfene akşam yenirdi. İhtiyaç fazlası unu, bulguru, yağı vb. ise köy bakkalına ya da aralarından birine satarlardı. Alınan paranın bir kısmına çerez, üzüm lokum vb. gibi "eyi şey" alınır, yemekten sonra gece yarılarına dek sürecek olan sohbet arasında yenilirdi. Artan para ise köy odasının eksiklerini tamamlamak için kullanılırdı. Çoğu zaman toplanan şeylerin hepsi satılmaz, köydeki kimsesiz, yoksul ve ihtiyar kişilere eşit oranda dağıtılırdı.

DÜĞÜN ODUNU İMECESİ

Düğün Odunu bir çeşit imeceydi. Odun dağlardan çok zaman da komşu köylerin dağından kazılırdı. Köyün çok geniş ve dağlık bir arazisi olmasına karşın, ezentere, sütlüğen, yalanı, geven dışında yakacak pek bulunmazdı. Damat düğünden birkaç gün önce tüm arkadaşlarını dolaşır ve düğün odununa davet ederdi. Bu davete yirmi-otuz kişinin, kırk-elli eşekle katıldığı olurdu.

Düğün Odunu'na gidileceği gün herkes akşamdan kazmasını hazır eder, eşeğine bolca yem verir, semerini, semer ipini kontrol ederdi. Hepsi sabah olmadan yola çıkardı. Hepsi aynı yöreye gitmez, en yakın ve en çok odun kazacakları bir yer bulmak için dağılırlardı. Dağları karış karış bildikleri için zor olmazdı bu. Düğün Odunu bir yarışmaydı onlar için. Günlerce sürecek bir övünç konusu olurdu. Ayrıca düğün evine ilk dönen oduncu ödüllendirilirdi. Bu ödül, içinde üzüm, çerez dolu olan bir mendil ya da peşkir olurdu. Düğün sahibi oduncuları akşam da salmaz, yemek verirdi onlara. Bu gelenek yalnız düğünlerde olmaz, yabana gidip de kış yakacağını getiremeyenler için de birkaç kişi toplanıp oduna giderlerdi.

Eğin düğünlerinde söylenen Maniler, türküler (2)

İbrahim Olçaytu

Gelinle kaynana, damat evinde oynamaya başlarlar. Bu oynama sırasında kaynana söyler:

"Gel gelin hanım,
Geydiğin atlas
İğneler batmaz
Bu gelin hanım
Yalnız yatmaz."

Kaynana devam eder:

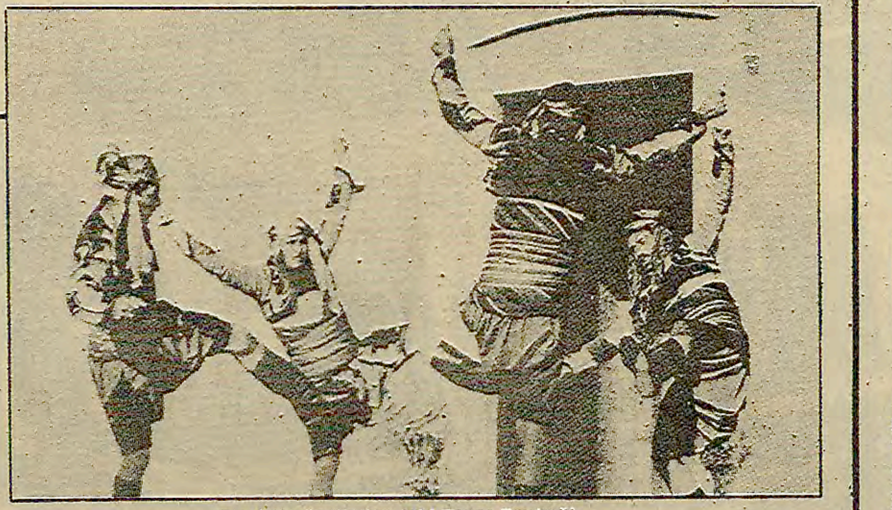
"Gel gelin hanım, sen sefa geldin.
Yüz basa geldin.
Gel gelin hanım
Geydiğin yeşil
Eteğin devşir.
Ne hoş yakışır.
Gel gelin hanım, sen sefa geldin.
Yüz basa geldin
Gel gelin hanım
Geydiğin aldır
Al dudak baldır
Saracak maldır.
Sen sefa geldin, yüz basa geldin."

Kaynana bunları söyledikten sonra susar. Düğüne gelen kadınlardan biri gelin vekili olarak, gelinin yerine türkü söyler. Gelinse kaynanayla oynamaya devam eder. Gelin vekili kaynanaya hitaben:

'Trafta (araf) fişne kaynana
At gibi kişne kaynana.
Oğlunu elinden aldım,
Sen seni dişle kaynana

Kaynanayı netmeli,
Merdivenden atmalı.
Tıkır tıkır düşerken,
Arkasından yitmeli."

(Devamı Haftaya)

Denizli yöresinden eski Tavas Zeybeği.

Zeybek oyunları

Ümit Erdem

ZEYBEK KELİMESİNİN KÖKENİ

Kelimenin tam anlamı bulunmamasıyla birlikte Mahmut Ragıp Gazimihal'in 1961 yılında yayınlanan Musiki Sözlüğünde "Zeybek"in tanımıyla ilgili bazı paragraflar bulunmaktadır. Yunanlıların SAYBAK adını verdiği Zeybek (halk rütbesi) Saybak kelimesinin zamanla incelip özleşmesinden oluşmuştur. Asıl anlamı yiğit ve sözünün eri mert kişi demektir. Zeybek oyunları Ege bölgemizde yaygın olarak oynanır. Bu oyunları oynayanlara da Efe denir.

Zeybek oyunları bölgesi içinde oynanış ve oynayış tarzına göre aşagıdaki türlere ayrılmıştır:

1- Tek oyanan, zeybek oyunları

2- İki ya da dörtlü oynanan zeybek oyunları

3- Altı ya da daha kalabalık kişilerle oynanan zeybek oyunları.

ZEYBEK OYUNLARININ FİGÜRLERİ VE ANLAMI

Zeybek oyunları için birçok yorum yapılmıştır. Ancak bunları en tutarlısı Avukat Cemal Demirsipahi'nin açıklamasıdır. Ona göre bu oyunlar bir Kartalın hareketlerini anlatmaktadır. Demirsipahi, Zeybeklerin kol açısını, çömelip kalkmalarını, mimiklerini, sıçramalarını, diz üstünde sürünmelerini bir kartalın hareketlerine benzetir.

Figürler zeybek oyunu oynayanların duygu ve hareketlerine göre değer kazanır.

Zeybek oyunlarında yürüyüşler, şekmeler, diz vurmalar ve dönmelerin oyunu oynayan zeybeğin kendine güvenini, dürüstlüğünü, mertliğini ve çevreye meydan okuyuşunu bütünüyle sağlam ve güvenilir kişiliğini belirttiği görülür. . .

Zeybek oyunlarımız ağır ve tartımlı oyunlardır.

HIDRELLEZ

Efsaneye göre, ölümsüzlüğe erişmiş iki peygamber olan İlyas ve Hızır her yılın altı mayısında; Hıdrellez günü, buluşup görüşmüşlerdir.

İnanış bu ya; Hızır baba, baharın müjdecisi ve getiricisidir. Türlü çiçeklerden oluşan yemyeşil giysisi, kır atı,al yemenisi ile gezdiği yerleri yeşertir, gülleri açtırır ve bülbüllerin ötüşmesini sağlarmış. Halkımız bundan dolayı her yıl Hıdrellezde (6 Mayıs) kurbanlar keser, helvalar pişirir, türlü yemek ve böreklerle kırlara gider, türküler çığırıp, oyunlar oynar, topluca kutlar bu günü!

Bilindiği gibi, ülkemizde gericiler, 1 Mayıs İşçi Bayramını bahar bayramı diye gizlemeye çalışıyorlar. Oysa biraz halkbilim ile ilgilenseler ya da halkın yaşantısına baksalar, halkımızın bahar bayramını her yıl Hıdrellezde kutladığını, göreceklerdir. Ama ne gezer. . Neyse biz bahara hoş geldin deyip halkımızın bahar bayramı Hıdrellezi kutlarız. . .

FIKRA

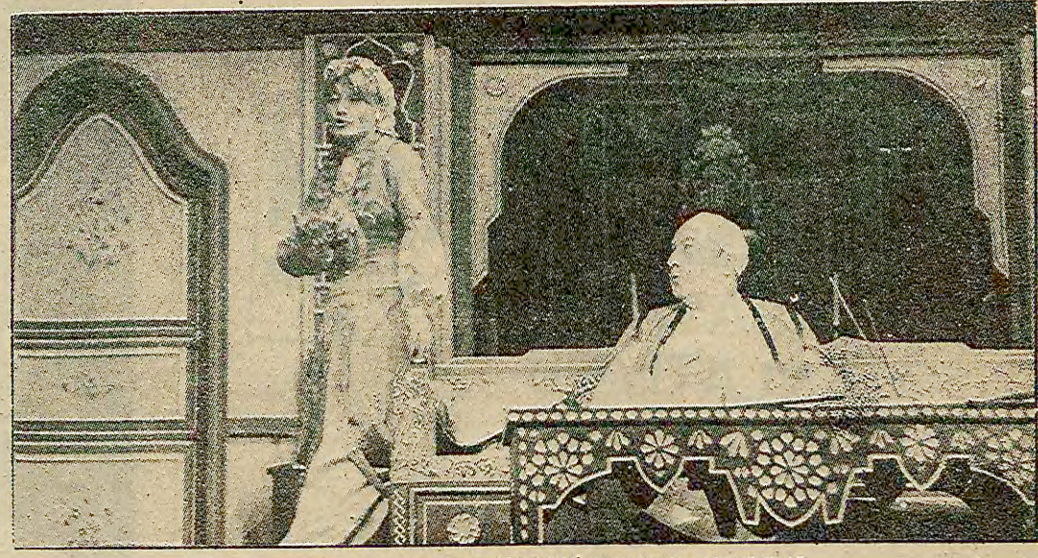
İki Laz zeybek oynayan efeleri seyrediyorlarmış. Bu arada biri, öteki Laza dönerek:

– Ne güzel oynuyorlar, demiş.

Ötekisi de hemen cevabı yapıştırmış:

– Hıh, o kadar düşünsem ben de oynarım.

Tiyatro ve Sergilerde Bu hafta

Molière'den uyarlanan MERAKİ oyunundan bir görüntü

TİYATRO

DEVLET TİYATROLARI

● İSTANBUL Atatürk Kültür Merkezi Büyük Salon'da bugün matinede Nacati Cumalı'nın YARALI GEYİK'i sunuluyor ve mevsim kapanıyor. Oda Tiyatrosu da salı, çarşamba, perşembe ve cuma akşamları Paul Zindel'in KADİFE ÇİÇEKLERİ'ni sunarak mevsimi kapatıyor.

ANKARA Büyük Tiyatro'da bugün matine ve suarede Molière'den uyarlanan MERAKİ, salı ve cuma akşamları Orhan Asena'nın HÜRREM SULTAN'ı sunuluyor.. Küçük Tiyatro'da cuma akşamından itibaren İstanbul Kent Oyuncularının turne gösterileri başlıyor.. Yeni Sahne'de hafta boyunca Arbuzov'un SÖZ VERİYORUM'u izlenebilir.

● DEVLET Tiyatrolarının Anadolu Turnesi oyun çizelgesi de şöyle: S. Başar-Y. Akıncı ikilisinin ÖYKÜLERDEN OYUNLAR'ı, bugün Silifke'de çarşamba Gazipaşa, perşembe Alanya, cuma Manavgat ve cumartesi Side'de sergilenecek.

● ADALET Ağaoğlu'nun ÇATIDAKİ ÇATLAK oyunu, pazartesi K.Maraş, salı Adıyaman çarşamba Urfa, perşembe ve cuma Diyarbakır, cumartesi Mardin'de oynanacak.

● DEVLET Tiyatroları kukla-karagöz ekibinin gösterileri ise şöyle. Pazartesi: Akçaabat. Salı: Bayburt. Çarşamba: Aşkale. Perşembe: Pasinler, Cuma, Sarıkamış. Cumartesi; Horasan.

ÖZEL TİYATROLAR

● İSTANBUL Harbiye Yapi-Endüstri Merkezi salonunda Ortaoyuncuların ŞAHLARI DA VURURLAR adlı oyunu salı, per., cuma, c.tesi 21.00'de, çar., pazar 18.00 ve c.tesi, pazar 15.00'de izlenebilir.

● İSTANBUL Taksim'de Devekuşu Kabare Tiyatrosu, REKLAMLAR adlı oyunu p.tesi dışında her gece 21.15, çar., c.tesi, pazar 18.30'da sunmayı sürdürüyor.

● ANKARA HALK TİYATROSU, Menekşe Sinemasında Orhan Kemal'den uyarlanan MÜFETTİŞLER MÜFETTİŞİ'ni sunmaya başladı. Ayrıca haftada birer seans DÜŞ VE GERÇEK ile BİR DELİNİN HATIRA DEFTERİ oynanıyor.

SERGİ

● DEVRİM ERBİL'in İstanbul, Galata Sanat Galerisinde açtığı resim sergisi 24 Mayıs'a dek sürüyor.

● MENGÜ ERTEL'in Tünel Kültür-Sanat Evinde açılan "Aktörlük Hakkında Aykırı Çizgiler" adlı sergisi sürüyor.

ERMEN Dörtlüsü'nün İstanbul Nişantaşı Galeri Görsel'de açtıkları karma resim sergisi 22 Mayısa dek izlenebilir.

● REMZİ TÖREMEN'in Akbank Nişantaşı Sanat Galerisindeki resim sergisi 23 Mayısa dek açık kalacak.

● HASAN KAVRUK'un İstanbul Moda Güzel Sanatlar Galerisindeki resim sergisi 23 Mayısa dek gezilebilir.

● FAHRİ SÜMER'in Beyoğlu İş Sanat Galerisindeki resim, heykel ve gravür sergisi 24 Mayısa dek sürecek.

● Güzel Sanatlar Birliği Resim Derneği Sergisi, Beyoğlu Ümit Yaşar Galerisinde 17 Mayısa dek izlenebilecek.

● MEHMET SAÇLIOĞLU'nun İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanat Yüksek Okulundaki fotoğraf sergisi sürüyor.

● MAHMUT KARATOPRAK'ın İstanbul Bahariye Akbank Sanat Galerisinde açtığı resim sergisi 26 Mayısa dek sürecek.

● LEYLA ONAT Ankara Evrensel Sanat Galerisinde 12 Mayıs Salı günü bir resim sergisi açıyor. Sergi 25 Mayısa dek izlenebilecek.

● MUSTAFA SARYAL, 12 Mayıs Pazartesi günü Ankara Sanat Sevenler Derneğinde bir karikatür sergisi açıyor.

● FATMA ARZIK ve FATMA ÖZBERKİ'nin Ankara Evrensel Sanat Galerisindeki sergileri 14 Mayısa dek açık kalıyor.

● DEVLET Güzel Sanatlar Akademisi Mezunlar Derneği Ankara Şubesi'nin düzenlediği "İkinci Karma Plastik Sanatlar Sergisi, 23 Mayıs' a dek Ankara İş Sanat Galerisinde izlenebilir.

● TRABZON Güzel Sanatlar Galerisinde açılan Özel Köşk Lisesi öğrencilerinin resim sergisi Mayıs sonuna dek sürecek.

● İNGİLİZ KÜLTÜR HEYETİ, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde, 16 Mayıs'ta 1898-1978 yılları arası İngiliz afişlerini içeren bir sergi açıyor. Sergi 3 Hazirana dek izlenebilecek.

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● ODTÜ Şenliğinde bugün 14.30'da Halkevleri Çocuk Tiyatrosu topluluğunun "Keloğlan" oyunu Çocuk Yetiştirme Yurdu salonunda izlenebilir.

KONSER

● İSTANBUL Tünel Kültür-Sanat Evinde, 16.00'da halk ozanı Ayhani, bir dinleti sunacak.

● İSTANBUL, Şişli Terakki Lisesi salonunda, 17.00'de Hanesyan Yaylı Sazlar Orkestrasının konseri izlenebilir. Programda Vivaldi, Pergolesi, Pugnani-Kreisler, Enesco ve Çaykovski'nin yapıtları var.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

14.25 Tatil Gününde Anneler Günü

Tatil Günü programında Anneler Günü için yalnızca yarım saatlik bir bölüm ayrıldı. Anneler Günü ile ilgili yarım saatlik bir filmin gösterileceği programda annelere yönelik başka hiç bir yayın yok.

Pazar postası ev sahibi kiracı ilişkisi üzerine. Tatil Gününün kırk dakikası da iki bölümde sunulan sirk programı. Diğer süre içinde ise her hafta olduğu gibi Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği ve Türk Hafif Müziğinden üç sanatçı ekrana gelecek.

Tatil Gününün ikinci bölümü de haftanın spor karşılaşmalarıyla ilgili.

78 yaşındaki Alman asıllı yıldız 1930'da çevirdiği Mavi Melek filminden sonra "Mavi Melek" olarak tanındı. Film artistliğinin yanısıra müzikhol şarkıcılığı da yapan Marlene Dietrich filmlerinde genellikle bar dansözünü canlandırdı.

12.50 TATİL SİNEMASI Kulübe

(Rancho Notorius)

Yönetmen: Fritz Lang

Oynayanlar: Marlene Dietrich, Mel Ferrer, Arthur Kenndy

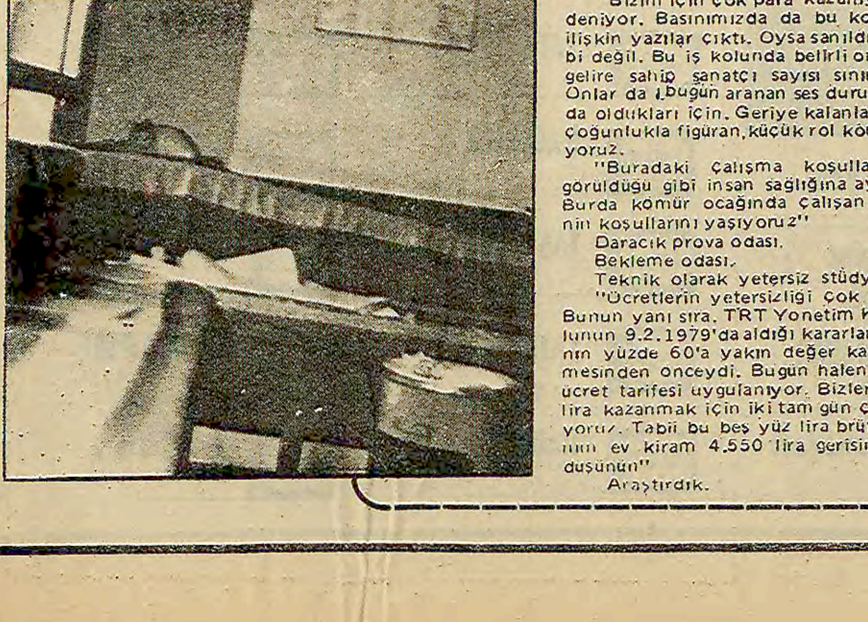
Yapım Yılı: 1952

Hollywoody'un ünlü isimlerinin toplandığı bir film daha. Mavi Melek filmiyle zirveye çıkan 1930,40,50'lerin ünlü yıldızı Marlene Dietrich, filmde bir bar dansözü rolünde. Filmin başından itibaren ismi dolaşiyor ancak, çok kısa bir süre görünüyor. Mel Ferrer ise ilk kez oynadığı kovboy filminde yörenin en hızlı silahşörünü canlandırıyor. Film Western türünde ama olaylardan çok kahramanların kişilikleri işlendiği için tam bir Western filmi de değil.

Eski filmlerden bir örnek olarak ya da vakit öldürmek amacıyla izlenebilir.

BİZİM TV'CİLER

Dış kaynaklı filmleri seslendirenler, bir fırsatını bulsalar da...

Dış kaynaklı filmleri seslendirenler bir beş dakika fırsat bulsa da TV'de kendi sesleriyle kendi durumlarını anlatabilseler.

"Bizim için çok para kazanıyorlar deniyor. Basınımızda da bu konuya ilişkin yazılar çıktı. Oysa sanıldığı gibi değil. Bu iş kolunda belirli oranda gelire sahip sanatçı sayısı sınırlıdır. Onlar da bugün aranan ses durumunda oldukları için. Geriye kalanlarımız çoğunlukla figüran, küçük rol konuşuyoruz.

"Buradaki çalışma koşullarıysa görüldüğü gibi insan sağlığına aykırı. Burda kömür ocağında çalışan işçinin koşullarını yaşıyoruz"

Daracık prova odası.

Bekleme odası.

Teknik olarak yetersiz stüdyolar.

"Ücretlerin yetersizliği çok açık. Bunun yanı sıra. TRT Yonetim Kurulunun 9.2.1979'da aldığı kararlar liranın yüzde 60'a yakın değer kaybetmesinden onceydi. Bugün halen aynı ücret tarifesi uygulanıyor. Bizler 500 lira kazanmak için iki tam gün çalışıyoruz. Tabii bu beş yüz lira brüt. Benim ev kiram 4.550 lira gerisini siz düşünün"

Araştırdık.

Ülkemiz film seslendirme işkolunda dünya ülkeleri arasında ikinci sırada yer alıyor. En iyiyi ve en doğruyu yapmaya çalışan onca ülke arasında ikinci sırada. Ama ödemede listenin en sonlarında yer alıyoruz.

Bir örnek aktaralım:

Yunanistan'da 1 ile 20 dakika arası film seslendirmesinde başrol için odenen ücret 10.500 lira.

Ülkemizde: Aynı süredeki bir film için başrol oynucusuna odenen, sadece 1200 lira. (Kaynak Yunanlı Sanatçılar Birligi yayın organı sayı 5)"

Tüm bunlardan habersizmiş gibi Genel Müdürlügün ücret konusuna ilişkin yeni bir genelge yayınladıgı soyleniyor. Genelge, uygulanmakta olan ödeme sisteminin yüzde 20 daha altında bir ucret sistemi ongoruyor.". Böylelikle TRT Yonetim Kurulunun 9.2.1979 günü aldıgı kararlar bilehiçe sayılmış oluyor.

Oysa kararlar Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş. Sanatçılar yönetim kurulunun onayladıgı ücret sistemini yetersiz bulurken Genel Müdürlük kesinti peşinde koşuyor.

"Bırakın ücretlerin yetersizliğini ve uygulamadaki el altı değişikliklerini, TRT Yönetim Kurulu kararı gereğince formüle edilen bir istisna akti formu var. Ondaki koşullar bile yerine getirilmiyor" II. Genel Şartlar başlıklı sözleşme formunun 1. maddesinde 'Ödemeler tahaaddünün yerine getirildiği ayı izleyen 2. ayın içinde yapılır' deniyor. Ama nerede. Ben size beş ay önce kaydı yapılmış ancak parası ödenmemiş olan film adı sayabilirim"

TRT Programı Sozleşmeleri Şubesince yandaki akitten beş adet düzenleniyor. Ödenecek para 10 bin lira olsa da değişmiyor bu. Tek tek isimler, adresler yazılıyor ve tam beş yetkilinin imzasına hazır duruma getiriliyor. Ve masalarda bekleyen evrakların arasında karışıyor akitler. Oysa TRT ile iş yapan kişi arasında sezon başında düzenlenen ve iki nushadan oluşan bir sözleşme formu bütün ödeme sistemini köklü biçimde değiştirebilir. Sanatçı da parayı, ihtiyaç duyduğu anda kullanmış, borç üstüne borç almamış olur. Ama yok. Beş yetkili imzalayacak. Bir masadan bir masaya giden evrak aylar alacak.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 41

Resmi Dedektif: "Ben bu çete ile başa çıkamadım"

Bu yüzden, Pat Chamters'i bile kapısında epeyce bekleterek içeri aldı.

—Merhaba

—Vay sen misin?

İki eski arkadaş derinlemesine bir sevgi ve içtenlikle kucaklaştılar. Birisinin kaburgaları, öbürünün bel kemiği kırıldı. Kırılanları düzeltip karşılıklı gülümsediler.

Sorumlu Pehlivan'ın gözlerindeki kızarıklığı görüp:

—Ne o iki gözüm, yoksa ağlıyor musun? diye sordu Pat Chamters.

—Hayır gözüme bir çapak kaçtı... diye yanıtladı yiğit Hırtoğlan. İyi ki geldin, vallaha özlemiştim birader.

—Ya ben, ya ben? dedi Chamters. Artık düşlerime giriyordun teres.

Yeniden sırıttılar.

Pat ona *'Bak dinle!"* diyerek oturup Kabak Tadı Verdi Çetesi'nin tüm hünerlerini saydı döktü.

O anlatırken, sorumlu Pehlivan hiç o taraklarda bezi yokmuş gibi davranıyor, huyu gereği tırnaklarını kazma kürekle törpülüyordu.

Resmi dedektif dertli, tasalı:

—Açık söylüyorum arkadaş, bu gidişle galiba istifam yakın... diyordu. Ben bu çete ile başa çıkamadım. Neyin nesidir anlayamadım.

Tırnak törpülemeye bir an ara veren sorumlu Pehlivan:

—Tanrı iyiliğini versin dostum, dedi. Ananın karnından ters doğmuştun ya,doğmadan önce, sen buna benzer kimbilir ne çeteler görmüştün!

—Yok yok arkadaş, görmedik ve biz artık eskidik. Yerimizi başkalarına gençlere bıraksak iyi ederiz. Direndik ve uzattık mı, bir kabak tadı da biz veririz.

Böyle konuşan Chamters, derinlemesine göğüs geçirdi.

—Olumsuz düşüncelere saplanarak karamsar olma Pat. Bak benden örnek al. Ben günlerdir Leydi Gönülalma'nın yolunu kollayıp gözlüyorum, ama, gördüğün gibi turp gibiyim ve bundan hiç sızlanmıyorum.

—Sahi kendilerini göremedim. Lady Melba neredeler?

Hırtoğlan, az kaldı, *"Çikolata fabrikasında.."* diyecekti. *'Yakında yola çıkar, şekercilere ve bakkallara gider!"* diyecekken caydı, tuttu kendini. Şeker, tatlı Melba şekercilerden başka nerede olabilirdi? Gelgelelim:

—Ben de bilmiyorum... diye söylendi. Kalk gidiyoruz!

—Nereye?

—Cork'a...

—Cork'a mı? Ne işimiz var orada?

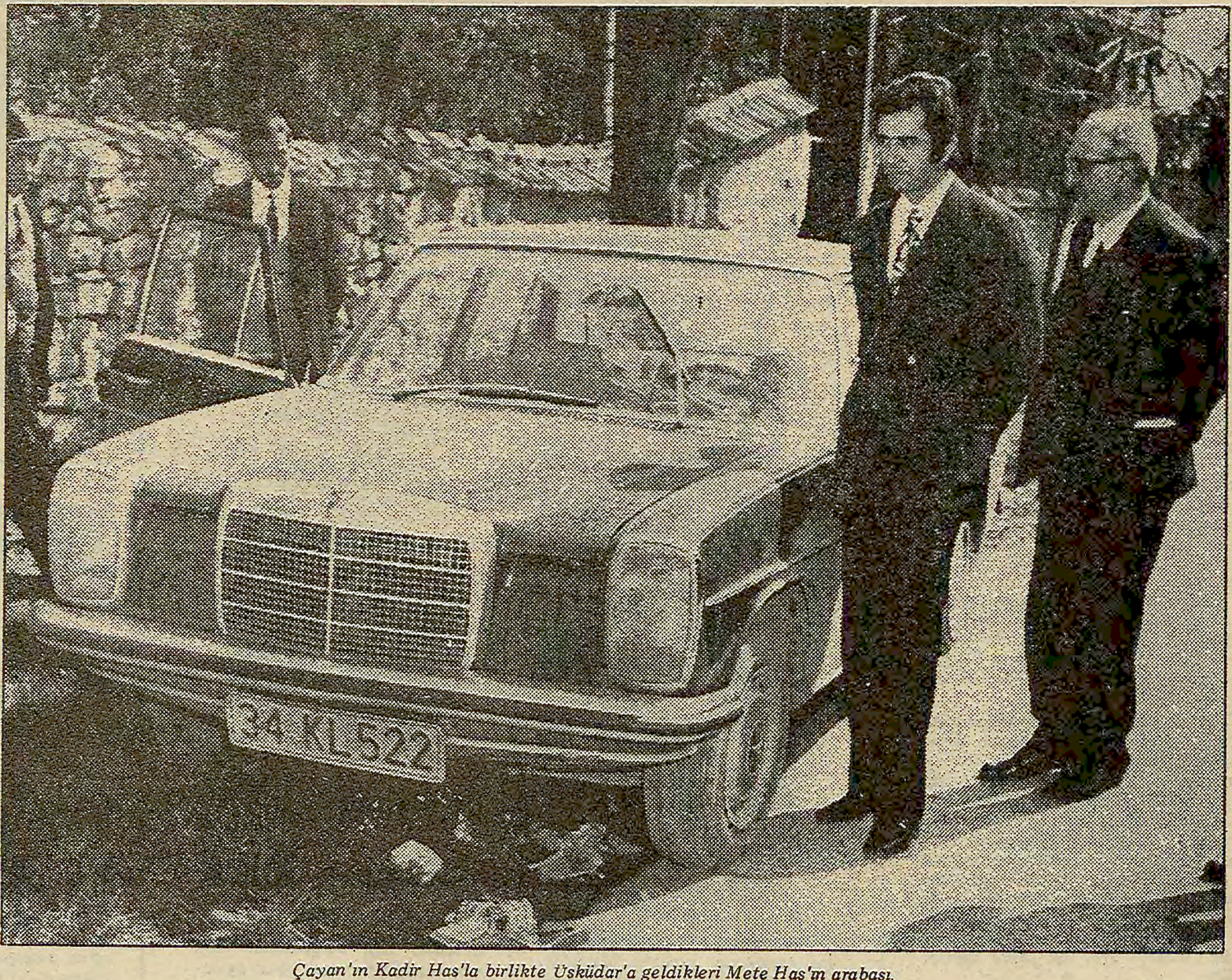
Ünü sanı evreni tutmuş sorumlu Pehlivan'ın *"Gidiyoruz!"* dediği yer cinsel sapıkların buluştukları bir yerdi. Her yanı yakası aynalı olan bu salonda kadın kadını, erkek erkeği severdi. New York Belediye Meclisi, kente renk katan böyle bir salonu kapattırmamakla açıkgözlük etmiş, geleceğe dönük ilerici ve para getirici bir tutum gözetmişti. Yerli ve yabancı turistler de bu salona akın akın gelirler göreceklerini görürler gönüllerince eğlenirler. Amerika'da demokrasinin bu denli gelişmiş olmasına imrenirlerdi. Kimi ülkelerde oğlancılıkla sevicilığin saman altından su yürütmesi, en başta *"ahlak zabıtası"*'nın başına dertti. Dostlar alış-verişte görsün hesabıyla arada sırada pavyonlara, barlara baskınlar düzenlenir, bir çoğu ise sokaklardan toplanırdı. Ortalıkta yeni bir yasa çıkacağı erkeğin erkekle, kadının kadınla evlenmesine izin verileceği söylentileri dolaşıyordu. Ancak yasa tasarısının kaleme alınmasına ön-ayak olan anlayış Amerika'dan Avrupa'ya sıçramış, bunu Amerika Birleşik Devletlerinden önce Oscar Wilde'ın ülkesi İngiltere ve sonra Felemenk uygulamıştı.

DEVAM EDECEK

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

BÜTÜN YÖNLERİYLE **12 MART** YAŞAYANLAR ANLATIYOR
3. BÖLÜM
9

19.00 dolaylarında kapı çalındı. Mete Has, kızı Berna ve amcası Kadir Has gelmişlerdi. Grup Kadir Has'ı hiç beklemiyordu

Çayan'ın Kadir Has'la birlikte Üsküdar'a geldikleri Mete Has'ın arabası.

Mahir Çayan ve Kadir Has evden çıktılar. Ulaş Bardakçı'nın kullandığı Mete Has'ın arabasıyla Üsküdar'a geldiler. Kadir Has araba kuyruğunu görünce inip vapura binmeyi önerdi. Çayan kabul etti. Arabayı Bardakçı'ya bırakarak indiler, vapura, sonra da taksiye binerek Şişli'deki işyerine geldiler. Yol boyunca sohbet ediyorlar ve taraflar birbirini tartıyordu.

Adres ararken eyleme başladılar

KAÇIRILACAK iş adamlarının tespiti için telefon rehberleri tarandı. 7-8 isim ve adres bulundu. Bazı büyük iş adamlarının birden çok evi oluyor ve o sıra hangi evde oturduğu anlaşılamıyordu. Bazılarının evlerine ise girmek çok zordu.

Eli Burla'nın kaçırılmasına karar verildi. İki kişi polis elbiseleri giyerek dairenin zilini çaldılar. Kapıyı hizmetçi açtı. Karaköy'deki mağazalarında sabotaj teşebbüsü olduğunu, bunu bildirmek için geldiklerini söylediler. Hizmetçi kapıyı zaten zincirli olarak açmıştı. Kapıyı kapatarak içeri gitti. Bir daha da kapı açılmadı. "Gerilla timi" hızla oradan uzaklaştı.

Akbank yöneticisini kaçırma girişimi

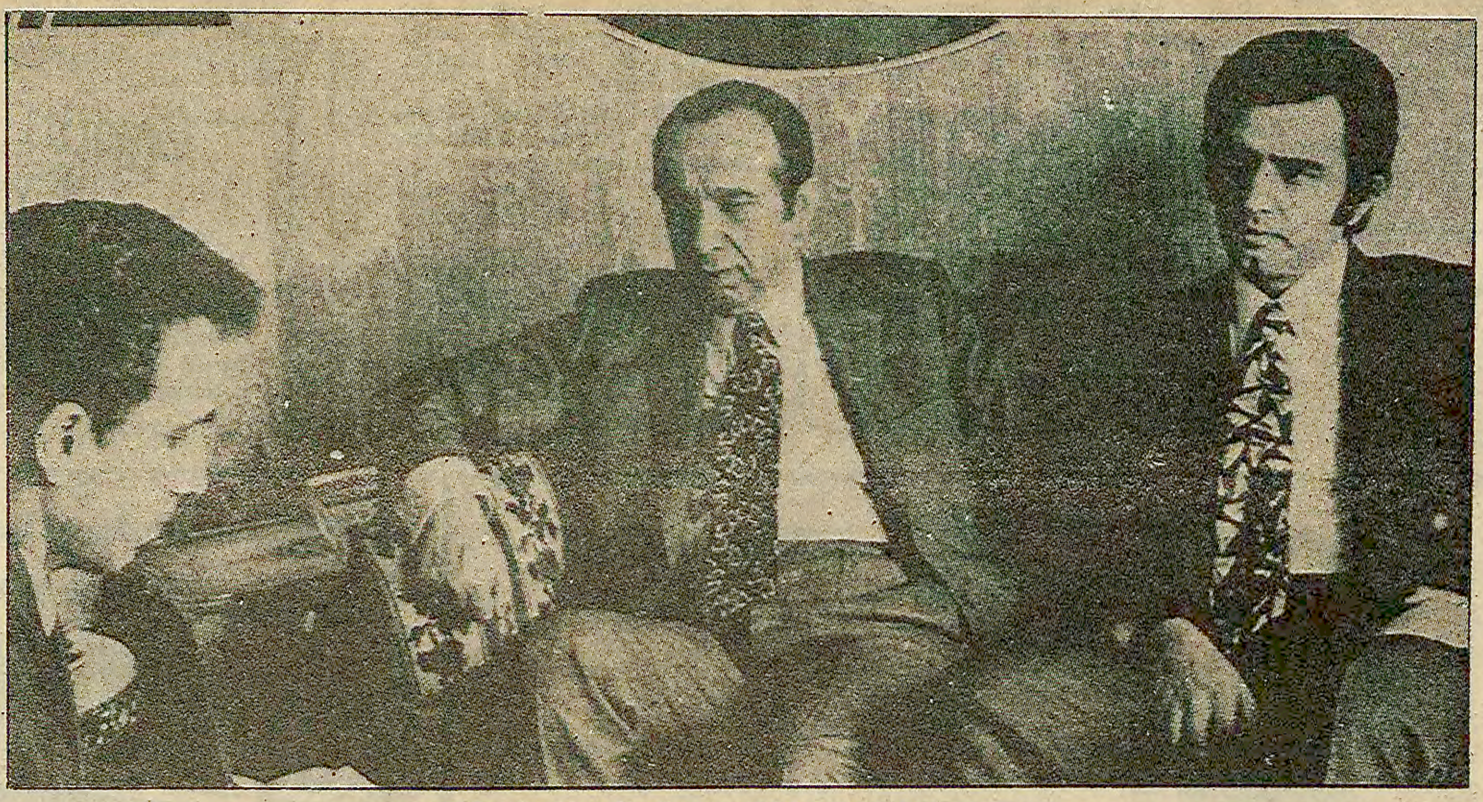
SONRA Akbank yöneticilerinden Ahmet Dallı'da karar kıldılar. Önce Ulaş Bardakçı telefon etti. Ahmet Dallı evdeydi. Arnavutköy'deki apartmana girmeleri zor oldu. 30-35 dakika kadar evin çevresinde dolandılar. Kapıcı dairesinin zilini çalmak zorunda kaldılar. Kapıcının eşi grubu görmüştü. Yukarı çıkıp dairenin zilini çaldılar. Ama kapı açılmadı. Ahmet Dallı evde olduğu halde kapıyı açmamıştı. Bir şeyden kuşkulandığı belliydi. Evde olup olmadığını anlamak için Ulaş Bardakçı telefon ettiğinde, kuşkulanmamasını sağlamak için Şişhane Akbank şubesinde çalıştığını, bir yolsuzlukla ilgili olarak görüşmek istediğini söylemişti. Oysa daha sonra Akbank'ın Şişhane'de şubesi olmadığını öğreneceklerdi. Ayrıca sıradan bir memurun Dallı ile görüşmesi de olacak iş değildi. Kapı açılmayınca aşağı inip giderlerken, kapıcı pantolonunun düğmelerini iliklevereк geldi. Durumlarından kuşkulanmıştı. "Bu yaptığınız iyi şey değil, yanlış bu yaptığınız" dedi. Hüseyin Cevahir "Beyefendiyle görüşmeye geldik" dedi. Bunun üzerine hızla oradan uzaklaştılar. Arabayla boğaz yolundan kaçarken, polise telefonla haber verilerek yollarının kesileceği telaşı içindeydiler.

Ahmet Dallı'yı rehin alıp karısını da fidye almak için gönder meyi planlamışlardı. Oysa Ahmet Dallı'nın bekar olduğunu ve evde yalnız oturduğunu sonradan öğreneceklerdi. Bu olay daha sonra bir gazetede küçük bir haber olarak çıkmıştı.

Mete Has'ın evinin tespiti

METE Has'ı kaçırma planı bu başarısızlıklardan sonra yapıldı. Bir sosyete dergisinde Mete Has'ın resmi görülmüş ve Kadir Has'ın oğlu olduğu sanılarak kaçırılması kararlaştırılmıştı.

Evin tespitinde hayli güçlük çekildi. Rehberde Osmanbey'deki bir adres vardı. Oysa Mete Has Suadiye'ye taşınmıştı. 4 Nisan 1971 pazar günü Kamil Dede ve Oktay Etiman evin yerini araştırmak için Suadiye'ye gittiler. Çayan, Cevahir, Bardakçı ve bir kız arkadaşları da Ankara'dan çalınan Anadolla Suadiye'ye gelmişler, evi araştırıyorlardı. Çevreye dağılarak, soruşturmaya başladılar. Birkaç yerden sordular. Sonunda bir bakkal Etiman'a evi gösterdi. Kaçırma olayından sonra bu bakkalın ifadesine başvurulduğunda, Etiman'ı tarif edecek ve "Güneyli, muhtemelen Mersin ya da Adanalı. Üst dudağında ortada bir yara izi var." diyecekti. Etiman'a tıpa tıp uyan bu açıklama gazetelerde çıktığında, Ankara'da pek çok kişi tarif edilenin o olduğunu anlayacaktı.

Kaçırılan Mete Has ile fidyeyi ödeyen Kadir Has

Eve girme ve Mete Has'ı bekleyiş

EVİ bu kadar çabuk bulacaklarını düşünmemişlerdi. Hemen girmeye karar verdiler. Çayan Cevahir ve Bardakçı, öteki arkadaşlarına kendilerinden haber gelene kadar dışarda beklemelerini söyleyerek apartmanın giriş kapısını açık buldukları bir anda içeri daldılar. Mete Has'ın oturduğu dairenin kapısını çaldılar. Kapıyı hizmetçi açtı. Hizmetçiyi silahla tehdit ederek daireye girdiklerinde Mete Has'ın eşi Fezal Has'la karşılaştılar. Fezal Has karşısında üç silahlı kişiyi görünce direnmek istedi. Mahir Çayan Fezal Has'ın saçlarından yakaladı, ama saçlar elinde kaldı. Fezal Has'ın başında peruk vardı.

Kadir Has 400 bin lira fidye
[v]erip 2 akrabasını kurtardı
TALİP AKSOY
METE HAS
2 milyoner iş adamı kaçırıldı
Silâhlı 6 gencin rehine tutluğu
Has ve Aksoy ailesi 24 saat ecel teri döktü

Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırıldıkları 400 bin lira fidye ile serbest bırakıldıkları basında iki gün sonra yer aldı. O günlerde olayın yer aldığı gazetelerden biri.

Sürpriz

BİR şaşkınlık anından sonra Fezal Has'a sessiz olmasını, ona bir kötülükleri dokunmayacağını, siyasi amaçla geldiklerini söylediler. Beklemeye koyuldular. 19.00 dolaylarında kapı çalındı. Mete Has, kızı Berna ve amcası Kadir Has gelmişlerdi. Grup Kadir Has'ı hiç beklemiyordu. Hele Mete Has'ın Kadir Has'ın oğlu olmadığını öğrenince bu rastlantıya çok sevindiler. Korkmamalarını, onlara bir şey yapmayacaklarını belirttiler. Kadir Has rahatsızlandığını söyledi. İç odaya geçip, dinlenmesine izin verdiler.

Mahir Çayan Mete Has'a kendilerinden 400 bin lira fidye istediklerini açıkladı. Mete Has bu kadar parayı bulamayacaklarını söyledi. Ama Çayan kararlı olduklarını belirtti. Mete Has iç odaya geçerek Kadir Has'la durumu görüştü. Kadir Has parayı veremeyeceğini söylüyordu.

Akşam eve misafir geleceğini öğrenmişlerdi. Onları da enterne etmeyi planladılar. Gece 21.00 sularında Kadir Has'ın kız kardeşleri Yıldız Saygan, Fazilet Aksoy ve eşi Talip Aksoy geldiler. Onlar da içeri alındılar.

Bu arada Kamil Dede ve Oktay Etiman evin çevresinde dolaşıyorlardı. Bir ara Ulaş Bardakçı dışarı çıkmış arabadaki silahları almış ve onlara evin telefon numarasını vermişti. Arada bir eve telefon ederek haberleştiler. Kapıcı çekildikten sonra, 23.00'te eve girmeleri kararlaştırıldı. O saate kadar Anadolla civarda tur attılar. 23.00'te içerden apartmanın giriş kapısı açıldı. İçeri girerek arkadaşlarına katıldılar.

Plansızlık ve Has'ın kaçırılışı

BAŞTAN beri olaylar plansız gelişiyordu. Evi ararken durumu uygun bulup, eve o gün girmişlerdi. Umduklarının aksine Mete Has evde değildi. Ayrıca Mete Has'ın Kadir Has'ın oğlu olmadığını öğreniyorlardı. Kadir Has da eve gelince yeni bir plan yaptılar. Mete Has'ı götürecekler, parayı bulana kadar da Kadir Has'ın ve evdekilerin başında bekleyeceklerdi. Talip Aksoy'un gelişiyle bu planı da değiştirdiler. Adanalı bir toprak ağası olduğunu öğrendikleri Talip Aksoy'u da götürmeye karar verdiler.

Kadir Has'la görüşmeler sıklaştı. Kadir Has nakit para bulmasının çok güç olduğunu söylüyor ve pazarlık yapıyordu. "Mete için 200 bin veririm, ama Talip için vermem" diyordu. Arkadaşlarının "Osman 1" diye hitap ettikleri Çayan kararlı olduklarını söyledi. Gece saat 01.00'de Bardakçı, Cevahir, Etiman, Mete Has ve Talip Aksoy'u alarak evden çıktılar. Mete Has'ın arabasına bindiler. Bardakçı direksiyona geçmiş, yanına Cevahir oturmuştu. Etiman ise arkaya, iki rehinenin yanına oturmuştu. Rehinelerin gözlerini bantladılar ve örgütün Erenköy'deki evine götürdüler. Sabaha kadar başlarında beklediler. Sabah Cevahir ve Bardakçı evden ayrılarak Mete Has'ın evinin önüne gittiler.

Vapurla İstanbul'a geçiş

KADIR Has 400 bin liraya razı olmuş, ama parayı eve getirtemeyeceğini, işyerine giderek bizzat emir vermesi gerektiğini söylemişti. Kabul ettiler. Fezal Has alışveriş bahanesiyle kapıcıyı uzaklaştırdı. Cevahir eve girerken Mahir Çayan ve Kadir Has çıktılar, Ulaş Bardakçı'nın kullandığı Mete Has'ın arabasıyla Üsküdar'a geldiler. Kadir Has araba kuyruğunu görünce inip vapura binmeyi önerdi. Çayan kabul etti. Arabayı Bardakçı'ya bırakarak indiler, vapura, sonra da bir taksiye binerek Şişli'deki işyerine geldiler. Yol boyunca sohbet ediyorlar ve taraflar bir birini tartıyordu.

200 bin bulunuyor

KADİR Has Çayan'la birlikte bulundukları odasına şirketin Müdürü ve kayınbiraderi Ali Germirli'yi çağırdı ve 400 bin lira gerektiğini bildirdi. Germirli odadan çıkarak muhasebeciye emir verdi. Germirli odaya birden çok girip çıkınca Çayan sinirlendi ve kendisini uyardı. Kadir Has'da Germirli'ye durumu anlattı. Bunun üzerine Germirli paranın hepsini birden sağlayamayacağını, şimdi ancak yarısını bulabileceğini söyledi. Çayan direndi. ama sonunda öteki yarısını öğleden sonra almayı kabul etti. Yeniden muhasebecinin yanına giden Germirli şimdilik yalnızca 200 bin gerektiğini söyledi. Birinci partiyi hemen sağladılar ve Çayan'a verdiler. Bu arada Mete Has'ın arabasıyla gelen Ulaş Bardakçı'nın karşı kaldırımda ayakkabılarını boyattığını görüyorlardı. Fidyenin öteki yarısını şirkette beklemekten vazgeçen Çayan, daha sonra uğrayacağını ya da telefon edeceğini söyleyerek oradan ayrıldı.

Aynı saatlerde Erenköy'de Mete Has ve Talip Aksoy'un başında Etiman bir kız arkadaşı ile bekliyor, saatler ilerledikçe sinirler gerginleşiyordu. Öğleden sonra Ziya Yılmaz geldi. Paranın yarısının alındığını söyledi. Öteki 200 bin alınana kadar rehineleri alıkoymaya devam edeceklerdi.

Yarın: Fidyenin ikinci yarısını nasıl aldılar?

Televizyonda bugün

Saat	Program	Saat	Program	Saat	Program
11.00	GÜNAYDIN	14.25	TATİL GÜNÜ	20.35	SAZ ESERLERİ
12.00	HAFTANIN ŞARKISI	17.00	HABERLER	20.40	DALLAS
12.05	YAŞADIĞIMIZ DÜNYA	17.05	TAŞ DEVRİ	21.25	TÜRKİYEM
12.50	TATİL SİNEMASI	19.30	TATİL GÜNÜ	22.25	YUNUS EMRE
		20.00	HABERLER	22.50	HABERLER